

**ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA
V PLZNI**

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Zajišťování a financování veřejných statků na úrovni Městského
obvodu Plzeň 3**

The providing and financing of public goods by urban district Pilsen 3

Kristýna Loukotová

Plzeň 2015

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

Fakulta ekonomická
Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Kristýna LOUKOTOVÁ**
Osobní číslo: **K12B0298P**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Podniková ekonomika a management**
Název tématu: **Zajišťování a financování veřejných statků na úrovni Městského obvodu Plzeň 3**
Zadávací katedra: **Katedra financí a účetnictví**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

1. Charakterizujte územní samosprávné celky a jejich financování.
2. Představte vybrané město.
3. Uveďte využívání rozpočtových zdrojů pro zajišťování veřejných statků.
4. Zhodnoťte současnou situaci financování.
5. Uveďte návrhy na možná zlepšení.

Rozsah grafických prací: neuveden
Rozsah pracovní zprávy: 40 - 60 stran
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

- PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4
- PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. Praha: Grada Publishing, 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění
- Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, v platném znění

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Karel Karlovec
Katedra financí a účetnictví

Datum zadání bakalářské práce: 25. října 2014
Termín odevzdání bakalářské práce: 24. dubna 2015

Doc. Dr. Ing. Miroslav Pěsný
děkan

Prof. Ing. Lilia Dvořáková, CSc.
vedoucí katedry

V Plzni dne 25. října 2014

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma:

„Zajišťování a financování veřejných statků na úrovni Městského obvodu Plzeň 3“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

V Plzni dne 24. 4. 2015

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu bakalářské práce Ing. Karlu Karlovcovi za poskytnuté odborné rady při vypracování práce a dále paní Ing. Lence Sýkorové za věnovaný čas a poskytnutí materiálů potřebných k vypracování bakalářské práce.

Obsah

Úvod.....	7
1. Charakteristika územní samosprávy.....	8
1.1. Formování územní samosprávy	8
1.2. Orgány územní samosprávy	11
2. Charakteristika veřejných statků.....	13
3. Financování územních samosprávných celků.....	15
3.1. Obecné pojetí příjmů územních samosprávných celků.....	15
3.1.1 Nenávratné příjmy.....	16
3.1.2 Návrtné příjmy	18
3.2. Obecné pojetí výdajů územních samosprávných celků.....	18
3.3. Rozpočtový proces.....	19
3.4. Rozpočtové provizorium.....	20
3.5. Změny rozpočtu	20
3.6. Závěrečný účet	21
4. Představení statutárního města Plzně a Městského obvodu Plzeň 3	22
4.1. Historie a současnost statutárního města Plzně.....	22
4.2. Městský obvod Plzeň 3	24
5. Rozpočtové zdroje financování veřejných statků.....	25
5.1. Finanční hospodaření celoměstských orgánů statutárního města Plzně.....	25
5.1.1 Příjmy celoměstských orgánů	25
5.1.2 Výdaje celoměstských orgánů.....	26
5.1.3 Financování celoměstských orgánů	27
5.1.4 Rozpočtový proces na úrovni celoměstských orgánů	27
5.2. Finanční hospodaření Městského obvodu Plzeň 3	28
5.2.1 Příjmy Městského obvodu Plzeň 3.....	28
5.2.2 Výdaje Městského obvodu Plzeň 3	29
5.2.3 Financování Městského obvodu Plzeň 3.....	30
5.2.4 Rozpočtový proces na úrovni Městského obvodu Plzeň 3.....	32
6. Zajišťování veřejných statků statutárním městem Plzeň.....	34
6.1. Školství.....	34
6.2. Doprava.....	34
6.3. Péče o veřejnou zeleň, osvětlení	34
6.4. Sociální oblast.....	35

7. Zajišťování veřejných statků Městským obvodem Plzeň 3.....	37
7.1. Úklidy, údržba a opravy komunikací	41
7.2. Péče o vzhled obce a zeleně	44
7.3. Sběr, třídění a recyklace komunální odpadu, provoz sběrných dvorů	46
7.4. Požární ochrana - jednotky SDH.....	49
7.5. Mateřské školy	52
8. Zhodnocení současné situace financování	57
Závěr	62
Seznam tabulek	63
Seznam obrázků	63
Seznam použité literatury.....	64
ABSTRAKT.....	67
ABSTRACT.....	68

Úvod

Tématem bakalářské práce je Zajišťování a financování veřejných statků na úrovni Městského obvodu Plzeň 3. Téma, o kterém práce pojednává, je velmi aktuální, protože každý občan spotřebovává veřejné statky, ať už vědomě či nevědomě a týká se bezprostředně nás všech. Současným trendem je zajišťovat veřejné statky v co nejvyšší kvalitě, přičemž snahou je jejich poskytování za co nejnižší ceny. Tyto ceny jsou na trhu ověřovány nezbytnými transparentními výběrovými řízeními.

Územním samosprávným celkem, na jehož území bude podrobněji zpracováváno zajišťování a financování veřejných statků, je Městský obvod Plzeň 3, který je jedním z městských obvodů statutárního města Plzně. Statutární město se člení na deset městských obvodů, které mají vlastní orgány samosprávy. Důležitým aspektem při výběru tohoto konkrétního územního celku bylo široké spektrum veřejných statků, které pro své občany Městský obvod Plzeň 3 zabezpečuje, a zároveň výkon agend, které obvod zajišťuje v celoměstské působnosti.

Bakalářská práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Ke zpracování teoretické části byla využita odborná literatura pojednávající o daném tématu a zákony v platném znění.

První kapitola teoretické části práce je zaměřena na charakteristiku a působnost územních samosprávných celků a ve vztahu k tématu práce je tato kapitola cílena spíše na obce a oblast sestavování, změn a přezkumu územního rozpočtu. Obsahem následujících kapitol je charakteristika veřejných statků a jejich dělení, zajišťování jejich financování a obecné rozdělení příjmů a výdajů. V praktické části jsou informace převážně čerpány z přehledů schválených, upravených rozpočtů a skutečností plnění rozpočtů Městského obvodu Plzeň 3 a komentářů k návrhům rozpočtů v jednotlivých letech. V praktické části práce bude nejprve představeno statutární město Plzeň a Městský obvod Plzeň 3 a jejich vzájemný vztah v rámci působností, kompetencí a financování. Následující část práce se zaměřuje na charakteristiku veřejného statku ve vztahu na zajištění jeho financování, popřípadě kontrolu jeho udržitelnosti, zhodnocení současné situace a připojení návrhu na možné zlepšení.

1. Charakteristika územní samosprávy

1.1. Formování územní samosprávy

Vznik územní samosprávy se začal vyvíjet s úlohou a rozvojem státu. V historii se sídelní útvary začaly formovat na základě kulturních, jazykových i ekonomických vlivů a v určitých společenských oblastech získávaly určitou nezávislost na státu. Pod vlivem zeměpisné polohy, zvyků, kultury či náboženského vyznání se vytvářely přirozenou cestou společenství občanů, která byla zpravidla základem pro utváření jednotlivých stupňů územní samosprávy. (Peková, 2004)

Územní samospráva se začala formovat:

- přirozeně – obyvatelstvo se postupem času začalo sdružovat do měst a obcí, které pro své občany zabezpečovaly na svém území některé služby, například veřejné statky. (Peková, 2004) Obec je základním územním samosprávným celkem, zajišťuje uspokojení potřeb svých občanů a péči o území jí připadající. V České republice je obec právnická osoba, která má právo vlastnit svůj majetek a vystupovat v právních záležitostech svým jménem a jednat na svoji zodpovědnost. (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění)
- uměle – z vůle státu se formuje větší územní samosprávný celek, který je tvořen z více měst a obcí. Tento svazek nazýváme kraj a jedná se o vyšší územní samosprávný celek, jehož území je větší než území základního samosprávného celku. Stejně jako obec zabezpečuje kraj pro své občany určité veřejné statky. (Peková, 2004) Kraj má právní subjektivitu, vlastní majetek a hospodaří dle vlastního rozpočtu. (Zákon o krajích č. 129/2000 Sb., o krajích v platném znění)

Aby územní samosprávné celky mohly efektivně a hospodárně uspokojovat potřeby svých občanů prostřednictvím zajišťování veřejných statků, musel stát vymezit určité předpoklady, kterými zabezpečí plnění těchto funkcí.

Legislativní rámec představuje existenci zákonů, které vymezují rozsah pravomocí územní samosprávy, zodpovědnost, vnitřní organizaci a členění, samostatnou a přenesenou působnost, pravidla hospodaření a financování kraje a obce, jelikož z pohledu financování jsou územní samosprávné celky částečně závislé na státu. (Peková, 2004)

Ekonomický předpoklad vymezuje určitou finanční samostatnost územních samosprávných celků. Kraj a obce má právo vlastnit majetek a nakládat s ním dle vlastního uváže-

ní, získávat vlastní finanční prostředky z poskytování služeb nebo pronájmu a prodeje majetku, sestavovat vlastní rozpočet a hospodařit dle něj v průběhu roku. Příjmy územních samosprávních celků mají daňový charakter a nedaňový charakter. Nedaňové příjmy se získávají především z příjmů za poskytování smíšených statků obyvatelstvu, z pronájmu či prodeje vlastního majetku a dále prostředky, které mají charakter daňových příjmů plynoucích obcím z podílu na celostátním výnosu cizích daní a ze zavedených místních poplatků. (Peková, 2004)

Současná úloha územní samosprávy je především zastupovat občany, jejich zájmy a potřeby, zajišťovat veřejné statky, podporovat vzdělávání a udržovat či zlepšovat hospodářskou situaci daného území. Občané mají možnost kontrolovat hospodaření územního celku a podílet se na vytváření koncepce rozvoje daného území, a to buď přímou či nepřímou volbou. Prostřednictvím přímé volby občané hlasují o určité skutečnosti v obci. Přímá volba může být realizována například místním referendem. Nepřímá volba se uskutečňuje na základě tajného hlasování, kdy občané prostřednictvím volebních hlasů vybírají svého zastupitele. (Peková, 2004)

Ústava České republiky dělí Českou republiku na kraje, které jsou vyššími samosprávnými celky a obce, které jsou základními územními samosprávnými celky.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění upravuje i města se zvláštním postavením - statutární města. V České republice se nachází 25 statutárních měst. Statutární města mohou své území rozčlenit na městské obvody či části, přičemž každý obvod nebo část má své samosprávné orgány. Územně členěná statutární města mají povinnost uspořádat organizaci správy města svým statutem, který vydávají v samostatné působnosti obecně závaznou vyhláškou. Dozor nad samostatnou a přenesenou působností městských obvodů a částí statutárních měst je plně svěřen magistrátům územně členěných měst.

Zvláštní funkci má hlavní město Praha, jehož postavení upravuje zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze jako hlavního města České republiky, kraje a obce a dále postavení jeho městských částí, v platném znění.

Správa obecních záležitostí je vykonávána v samostatné působnosti obce. V případech, kdy zákon svěří obci výkon státní správy, jedná se o přenesenou působnost. Dle § 7 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění má obec právo na samosprávu, do které patří plnění úkolů v rozsahu stanovených zákonem a v souladu s potřebami

obce a uskutečňuje se prostřednictvím volených orgánů. Jedná se o orgány se základním rozsahem působnosti, kterou vykonávají všechny obce, a rozsah samostatné působnosti je stejný pro všechny obce a není závislý na počtu obyvatel. Dohled nad výkonem samostatné působnosti obce vykonává krajský úřad nebo Ministerstvo vnitra ČR.

Kromě samosprávy obce vykonávají obce i správu státní. Rozumí se jí přenesená působnost, kdy dochází k přesunu kompetencí a úkolů ze státu na obce. Obce přitom zůstávají samosprávným celkem. Tyto úkoly a kompetence mohou být na obce přeneseny pouze prostřednictvím zákonů. Tyto obce se musí řídit při výkonu přenesené působnosti nejen zákony, právními předpisy, usnesením vlády, ale i směrnicemi ústředních správních úřadů. Dohled nad výkonem přenesené působnosti přebírají příslušná ministerstva a ústřední správní úřady. (Obecně závazná vyhláška statutárního města Plzně č. 8/2001, Statut města, v platném znění)

V současné době podle rozsahu přenesení státní správy rozlišujeme obce s pověřeným obecním úřadem a obce s rozšířenou působností. Každá obec je vyhláškou ministerstva vnitra začleněna do správního obvodu s pověřeným obecním úřadem, který vykonává státní správu pro svoji obec i ostatní obce zařazené do jeho správního obvodu. V těchto obcích většinou působí matriční a stavební úřady. Některé z pověřených obcí jsou současně i obce s rozšířenou působností. Obce s rozšířenou působností vykonávají přenesenou působnost ještě v širším rozsahu a fungují jako mezičlánek mezi státní správou a krajskými nebo obecními úřady. Tato obec vydává například cestovní doklady, živnostenské oprávnění, řidičské průkazy a vykonává sociálně právní ochranu dětí. Stát jak obcím, tak krajům za vykonávání těchto funkcí poskytuje příspěvek ze státního rozpočtu, který obec či kraj začleňuje do svého rozpočtu. (Provazníková, 2009)

Přenesená působnost představuje pojem dekoncentrace. Státní správu v obci s přenesenou působností vykonávají decentralizované orgány státní správy, jinak také nazývané dekoncentráty. Mezi tyto orgány řadíme například finanční ředitelství a finanční úřady, veterinární správy, školské rady, vojenské správy, okresní správy sociální zabezpečení a další. (Provazníková, 2009) Přenesená působnost slouží i k prohlubování procesu demokratizace, jelikož je samospráva přenesena na nižší stupně územní samosprávy a občan může ve větší míře kontrolovat efektivní způsob zajišťování a financování veřejných statků, hospodaření volených orgánů či se sám může stát členem vole-

ných či poradních orgánů. Důraz je kladen na přiblížení správy a hospodaření směrem k občanům.

1.2. Orgány územní samosprávy

Obec

Nejvyšším orgánem, který spravuje obec je **zastupitelstvo**. Počet členů zastupitelstva obce se v rámci rozpětí stanového zákonem odvíjí od počtu obyvatel obce a velikosti územního obvodu. Zastupitelstvo je voleno ve volbách z řad občanů obce a má čtyřleté funkční volební období. Na prvním ustavujícím zasedání zastupitelstva po konání voleb v obci si volí zastupitelstvo ze svých členů starostu, místostarostu, popřípadě místostarosty a další členy rady obce, je-li zřízena. (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění)

Zastupitelstvo obce se schází dle potřeby, minimálně však jedenkrát za tři měsíce a o navrženém programu k projednání informuje obecní úřad na úřední desce, během konání se pořizuje zápis ze schůze zastupitelstva a obsah tohoto zápisu obecní úřad zveřejňuje. (Zákon č. 128/2000 Sb.) V současné moderní době řada obcí umožňuje svým občanům sledovat průběh jednání zastupitelstva prostřednictvím on-line přenosů na jejich internetových stránkách. O nově nabízenou službu je veliký zájem, občané tak mohou sledovat, zda jimi volení zástupci skutečně hájí jejich zájmy a preference. Nahrávky ze zasedání zastupitelstva jsou na internetových stránkách dostupné i zpětně.

Rada obce je výkonným orgánem a za výkon své funkce je odpovědná zastupitelstvu obce. Radu obce tvoří starosta, místostarosta, popřípadě místostarostové a další členové rady. Počet členů rady je lichý a je tvořena nejméně 5 členy a nejvýše 11 členy, přičemž nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce. Rada obce se nevolí v obcích, kde má zastupitelstvo méně než 15 členů. (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění)

Obecní úřad tvoří starosta, místostarosta či místostarostové, tajemník obecního úřadu a zaměstnanci obce zařazení do obecního úřadu. V čele obecního úřadu je starosta. (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění)

Starosta reprezentuje obec navenek a za vykonávání své funkce je zodpovědný zastupitelstvu. V případě starostovy nepřítomnosti ho zastupuje místostarosta či místostarostové. (Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění)

Podle § 117 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění může zastupitelstvo zřídit jako své iniciativní a kontrolní orgány výbory. Každá obec musí ustavit finanční a kontrolní výbor. V případě, že v obci při posledním sčítání lidu žije alespoň 15 % občanů, kteří se hlásí k jiné než české národnosti, musí obec zřídit výbor pro národnostní menšiny.

Zastupitelstvu obce je vyhrazeno:

- schvalovat program rozvoje územního obvodu obce
- schvalovat územní plán obce
- schvalovat rozpočet obce a závěrečný účet obce
- zřizovat trvalé a dočasné peněžní fondy obce
- zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky obce
- rozhodovat o vyhlášení místního referenda
- vydávat obecně závazné vyhlášky
- volit starostu, místostarosty a další členy rady obce a odvolávat je z funkce
- stanovit počet členů rady obce
- zřizovat a zrušovat výbory, volit jejich předsedy a další členy a odvolávat je z funkce
- stanovit výši osobních a věcných výdajů na činnost obecního úřadu a zvláštních orgánů obce
- udělovat a odnímat české občanství obce a ceny obce
- plnit další úkoly stanovené zákonem o obcích č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění nebo zvláštním zákonem.

2. Charakteristika veřejných statků

Základní funkce územní samosprávy je poskytování veřejných statků občanům.

„Veřejné statky jsou výrobky nebo služby, pro které jsou typické dvě důležité vlastnosti:

1) nerivalitní spotřeba (nezmenšitelnost) – ať tento statek spotřebovává kdokoliv, nemá jeho spotřeba žádný vliv na to, jaké množství tohoto statku mohou spotřebovávat ostatní.

2) nevyloučitelnost – buď není vůbec možné, nebo je extrémně nákladné neplatící spotřebitele ze spotřeby tohoto statku vyloučit.“ (Macáková, 2000,3 s. 223)

Veřejné statky dělíme do dvou základních kategorií, a to na čisté veřejné statky a smíšené statky.

Čisté veřejné statky jsou zabezpečovány veřejným sektorem, protože soukromý sektor o jejich poskytování nemá zájem z důvodu, že z využívání těchto služeb nelze nikoho vyloučit a velmi těžko bychom po uživateli vymáhali poplatek, respektive vyžadovali zisk. Jako čistý veřejný statek lze tak nazývat výrobky nebo služby, které jsou charakteristické nerivalitní spotřebou a nevyloučitelností. Příkladem tohoto statku je veřejná zeleň, veřejné osvětlení, obrana státu a další.

Smíšené statky jsou charakteristické vlastnostmi, jak soukromých, tak čistých veřejných statků. (Macáková, 2003) Za využívání smíšených veřejných statků platí uživatelé místní poplatky. Výnos z místních poplatků za konkrétní smíšené statky je v kompetenci dané obce, která může na základě zákona a obecně závazné vyhlášky vybírat místní poplatky a do určité výše i ovlivňovat příjem z výběru těchto poplatků. Poslední dobou je tendence pokrýt z výběru místních poplatků alespoň částečné poskytování smíšených veřejných statků.

Soukromými statky nazýváme statky, které mají opačné vlastnosti než čisté veřejné statky, a to rivalitní spotřebu a vyloučitelnost. (Macáková, 2003)

Veřejné statky je možné zabezpečovat prostřednictvím spolupráce se soukromým sektorem, neziskovými organizacemi, místními organizacemi nebo svazkem obcí. (Provažníková, 2009)

V následující části této kapitoly budou představeny nejčastější formy spolupráce, kterými jsou zabezpečovány veřejné statky.

Příspěvkové organizace

Pro zabezpečování veřejných statků, k plnění svých úkolů zejména k využívání svého majetku a zabezpečení veřejně prospěšné činnosti může obec nebo kraj zřizovat příspěvkové organizace, které jsou právníckými osobami, zpravidla jsou neziskové a mají určitou míru autonomie. Územní samosprávný celek vystupuje ve vztahu k příspěvkovým organizacím jako zřizovatel. Příspěvkové organizace hospodaří dle vlastního rozpočtu, do kterého začleňují příjmy z vlastní činnosti a příspěvky od provozovatele. (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění) Nejčastěji zřízením příspěvkových organizací zajišťuje územní celek služby v oblasti školství a sociálních služeb.

Svazek obcí

Pokud obce nejsou schopny zajišťovat veřejné statky samostatně nebo by jim z členství ve svazku obcí plynuly výhody, mohou se obce sdružovat do svazku obcí. Cílem svazku obcí je poskytování veřejných statků hospodárněji, efektivněji a na vyšší úrovni než by tomu bylo, kdyby veřejné statky poskytovala obec samostatně.

Hlavním úkolem svazku obcí je zabezpečování veřejných statků v oblasti školství, dopravní infrastruktury, zdravotnictví, sociálních služeb, sběru a svozu komunálního odpadu a další. (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění)

Akciové společnosti a společnosti s ručením omezením

V určitých situacích je poskytování veřejných statků efektivnější, pokud veřejný sektor spolupracuje se sektorem soukromým. Veřejný sektor například nedisponuje dostatečně kvalifikovaným personálem či kvalitním hmotným vybavením, aby mohly být veřejné služby poskytovány na občany požadované úrovni.

Nejčastější spolupráce se soukromým sektorem probíhá v oblasti dopravní infrastruktury, vodního hospodářství, zdravotnictví, věznic a IT služeb. (Provazníková, 2009) Zvláštním typem spolupráce soukromého a veřejného sektoru je realizace projektů Public Private Partnership.

3. Financování územních samosprávných celků

V této kapitole bude pojednáváno o zdrojích financování územních samosprávných celků. Práce bude zaměřena na obecnou charakteristiku příjmů a výdajů územních samosprávných celků a jejich dělení.

3.1. Obecné pojetí příjmů územních samosprávných celků

Příjmy rozpočtu kraje podle § 8 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění tvoří:

- příjmy z vlastního majetku a majetkových práv
- příjmy z výsledků vlastní činnosti
- příjmy z hospodářské činnosti organizace, pokud jsou podle toho nebo jiného zákona příjmem rozpočtu kraje, který organizace zřídil nebo založil
- příjmy ze správní činnosti včetně příjmů z výkonů státní správy, k nimž je kraje pověřen podle zvláštních zákonů
- výnosy daní nebo podíly na nich podle zvláštního zákona
- dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů
- přijaté peněžní dary a příspěvky
- jiné příjmy, které podle zvláštních zákonů patří do příjmů kraje
- prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy, například z jimi ukládaných pokut a jiných peněžních odvodů a sankcí, jestli jsou podle zvláštních zákonů příjmem kraje

Příjmy rozpočtu obce podle § 7 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění tvoří:

- příjmy z vlastního majetku a majetkových práv
- příjmy z výsledků vlastní činnosti
- příjmy z hospodářské činnosti právnických osob, pokud jsou podle tohoto nebo jiného zákona příjmem obce, která organizaci zřídila nebo založila
- příjmy z vlastní správní činnosti včetně příjmů z výkonů státní správy, k nimž je obec pověřena podle zvláštních zákonů
- příjmy z místních poplatků podle zvláštního zákona
- výnosy daní nebo podíly na nich podle zvláštního zákona
- dotace ze státního rozpočtu a ze státních fondů

- dotace z rozpočtu kraje
- prostředky získané správní činností ostatních orgánů státní správy, například z jimi ukládaných pokut a jiných peněžních odvodů a sankcí, jestliže jsou podle zvláštních zákonů příjmem obce
- přijaté peněžité dary a příspěvky
- jiné příjmy, které podle zvláštních zákonů patří do příjmů obce

Příjmy lze rozdělit na dvě skupiny na návratné a nenávratné. Skupina příjmů, do které řadíme daňové příjmy, transfery, dotace a nedaňové příjmy, tvoří nenávratné příjmy. Nenávratné příjmy nejsou podmíněny vrácením. Tento druh příjmů tvoří nejvýznamnější finanční zdroje, ze kterých jsou financovány veřejné statky. V případě, že nenávratné příjmy nedosahují takové výše, aby dostatečně pokryly financování veřejných potřeb, lze čerpat zdroje návratných příjmů. Druhy příjmů, jako úvěry a zápůjčky, tvoří návratné příjmy, které musí být v budoucnosti za předem stanovených podmínek vráceny. (Provazníková, 2009) Příjmy lze členit i na kategorie běžné a kapitálové, dle časového hlediska nebo dle míry závaznosti.

3.1.1 Nenávratné příjmy

Běžné příjmy tvoří podstatnou část nenávratných příjmů. Tyto příjmy financují pravidelně se opakující potřeby, převážně jsou využívány k zabezpečení místních veřejných statků. Podle jejich charakteru je můžeme dále členit na daňové a nedaňové příjmy.

Daňové příjmy tvoří nejdůležitější tok finančních prostředků do rozpočtů územních samosprávních celků. Daňové příjmy jsou ovlivňovány několika hledisky, zejména daňovou legislativou, daňovou správou, daňovými sazbami a rozpočtovým určením daňových výnosů. (Provazníková, 2009)

Jedná se o daňové příjmy z tak zvaných cizích daní a dále o daňové příjmy vlastní, a to ze zavedených místních poplatků.

Daňová legislativa definuje daňový základ, obecnou strukturu daňových řízení a pokuty za nedodržení daňových povinností. Výchozí daňová legislativa je stanovena na celostátní úrovni, aby nedocházelo k porušování principu daňové spravedlnosti. Patří sem svěřené daně a daně sdílené daně. (Provazníková, 2009)

Rozpočtová pravidla v České republice určují daňové určení příjmů a pravidla určují druhy daní, jejichž výnos plyne přímo do rozpočtů obcí nebo krajů. Tyto daně jsou na-

zývány **svěřené daně**. Obce a kraje nejsou schopny ovlivnit kázeň daňových poplatníků, výši výběru daně a výnos daně. Mezi tyto daně patří daň z nemovitých věcí. (Peková, 2004)

Rozpočtová pravidla dále také stanovují podíl na výnosech z vybraných **sdílených daní**, což jsou celostátně vybírané daně, a tento podíl je příjmem rozpočtu obce, respektive kraje. Obce a kraje nemají schopnosti výběr daní ovlivnit. (Peková, 2004)

Mezi sdílené daně patří například daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti, část daně z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti a podnikání, daň z příjmů právnických osob, daň z přidané hodnoty. (Provazníková, 2009)

Procento, kterým se obce podílejí na procentní části celostátního hrubého výnosu, je stanoveno zákonem č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávním celků a některým státním fondům, v platném znění. Při výpočtu se bere v úvahu poměr započtené výměry katastrálního území obce k celkové započtené výměře katastrálních území všech obcí, poměr počtu obyvatel k počtu obyvatel všech obcí, poměr počtu žáků a dětí navštěvujících školu zřizovanou obcí k počtu těchto dětí a žáků za všechny obce. V příloze 3 tohoto zákona je zveřejněný přepočítávací koeficient, který upravuje podíly určitých obcí na celkovém podílu na příjmech. Největší podíl na výnosu z daní připadá na hlavní město Prahu, Brno, Ostravu a Plzeň.

Co může ovlivnit územní samospráva, je výběr místních poplatků, a to jejich zavedením prostřednictvím vydání obecně závazné vyhlášky, ve které stanoví mimo jiné předmět poplatku, okruh jeho poplatníků, jeho správu a jeho sazbu v rozmezí daném zákonem č. 565/2000 Sb., o místních poplatcích, v platném znění.

Místní poplatky mají fakultativní charakter. Zastupitelstvo obce rozhoduje o tom, zda budou od fyzických či právnických osob vybírány poplatky ze soustavy místních poplatků. Obec má v současné době možnost vybírat poplatek ze psů, poplatek za lázeňský nebo rekreační pobyt, poplatek za využívání veřejných prostranství, poplatek ze vstupného, poplatek z ubytovací kapacity, poplatek za povolení vjezdu s motorovým vozidlem do vybraných míst a částí měst, poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, poplatek za zhodnocení stavebního pozemku možností jeho připojení na stavbu vodovodu nebo kanalizace a poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj. (Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, v platném znění)

U většiny místních poplatků je zákonem stanovena maximální sazba, obec může stanovit však i sazbu nižší. (Peková, 2004)

Nedaňové příjmy územního samosprávného celku tvoří ostatní příjmy, jejichž vznik je v jejich přímé pravomoci.

Do této skupiny příjmů lze zařadit příjmy z majetku a majetkových práv, z hospodářské činnosti obce a hospodářské činnosti právnických zřízených či založených právnických osob, příjmy z uložených pokut, sankční pokuty a z bankovních úroků.

Příjmy z mimorozpočtových fondů mají charakter dotací či grantů. Nahodilé zdroje příjmů mohou pro obec představovat dary a případně výnosy ze sbírek. (Provazníková, 2009)

Významným zdrojem financování veřejných statků jsou dotace.

3.1.2 Návrtné příjmy

V případě, že nastane situace, kdy obec nemá dostatek nenávrtných finančních prostředků na krytí potřeb, může chybějící nenávrtné finanční prostředky nahradit návratnými finančními zdroji, které v určitém časovém okamžiku bude muset obec vrátit věřitelům. Tyto návratné peněžní prostředky jsou zatíženy úrokem. (Peková, 2004)

Mezi návratné peněžní příjmy patří úvěr od peněžního ústavu, příjmy z emise obligací, příjmy z vydaných komunálních dluhopisů, návratné zápůjčky a vratné finanční výpomoci.

3.2. Obecné pojetí výdajů územních samosprávných celků

Podle § 10 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění výdaje z rozpočtu kraje financují:

- závazky kraje
- výdaje na činnost orgánů kraje v jeho samostatné působnosti
- výdaje spojené s péčí o vlastní majetek
- výdaje spojené s výkonem státní správy
- dotace určené do rozpočtů obcí v daném kraji, Regionální radě regionu soudružnosti
- úhradu úroků z přijatých půjček a úvěrů
- výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů s nimi související

- výdaje na podporu subjektů uskutečňující veřejně prospěšné činnosti a na podporu podnikání v daném kraji
- jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti kraje, dary, příspěvky na humanitární a sociální účely.

Podle § 9 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění se z rozpočtu obce hradí

- závazky obce
- výdaje na činnost orgánů obce v její samostatné působnosti
- výdaje spojené s péčí o vlastní majetek
- výdaje spojené s výkonem státní správy
- úhradu úroků z přijatých půjček a úvěrů
- výdaje na emise vlastních dluhopisů a na úhradu výnosů s nimi související
- výdaje na podporu subjektů uskutečňující veřejně prospěšné činnosti a na podporu podnikání v dané obci
- jiné výdaje uskutečněné v rámci působnosti obce, dary, příspěvky na humanitární a sociální účely.

Výdaje územních samosprávních celků lze dělit z pohledu několika hledisek. Jedno z nejčteněji využívaných členění je ekonomické hledisko, které dělí výdaje na běžné a kapitálové. Běžné výdaje jsou výdaje, které se pravidelně každý rok opakují a financují se z nich převážně veřejné statky. Oproti tomu kapitálové výdaje jsou dlouhodobé výdaje vynakládané na investiční činnost územního samosprávného celku. (Provazníková, 2009)

3.3. Rozpočtový proces

Každá obec nebo kraj má povinnost sestavovat vlastní rozpočet. Rozpočty územních celků jsou také nazývány jako decentralizované peněžní fondy, ve kterých se zaznamenávají příjmy, které obec získá, jak ze své vlastní činnosti, tak i z přerozdělení v rozpočtové soustavě, dále výdaje a další zdroje financování. Územní rozpočet je vytvářen na základě principu nenávratnosti, neekvivalentnosti a nedobrovolnosti. Tento způsob financování je typický pro všechny veřejné rozpočty. (Provazníková, 2009)

Územní rozpočet je důležitý rozpočtový plán, dle kterého během rozpočtového období, které se v ČR kryje s kalendářním rokem, jak obce hospodaří. (Provazníková, 2009)

Rozpočet je tvořen jako vyrovnaný. Stranu příjmů tvoří daňové a nedaňové příjmy. Na straně výdajů je rozpočet tvořen výdaji provozními, které tvoří běžné výdaje a provozní příspěvky vlastním právnickým osobám, z nichž se většina položek každoročně opakuje, dále transfery obyvatelstvu, jiným organizacím a jiným veřejným rozpočtům. Výdajovou stránku rozpočtu doplňují kapitálové výdaje, které jsou většinou určeny na financování investičních akcí. Rozpočet je vyrovnaný, když se příjmy rovnají výdajům. Jsou-li příjmy vyšší než výdaje, jedná se o rozpočet přebytkový. Je-li výše výdajů vyšší než výše příjmů, jedná se v tomto případě o rozpočet schodkový. Schodkový rozpočet lze schválit pouze v případě krytí rezervami, popřípadě již smluvně zajištěným úvěrem nebo půjčkou.

„Územní samosprávný celek vypracovává svůj roční rozpočet v návaznosti na svůj rozpočtový výhled a na základě údajů z rozpisu platného státního rozpočtu nebo rozpočtového provizoria, jímž státní rozpočet určuje své vztahy k rozpočtům krajů nebo jednotlivých obcí, rozpočet kraje určuje své vztahy k rozpočtům obcí v kraji.“ (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění, § 11)

„Rozpočet územního samosprávného celku a rozpočet svazku obcí se zpracovává v třídění podle rozpočtové skladby, kterou stanoví Ministerstvo financí České republiky vyhláškou.“ (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění, § 12)

3.4. Rozpočtové provizorium

V případě, že orgány územního celku neschválí rozpočet před 1. lednem hospodářského roku, hospodaří daný územní celek dle pravidel rozpočtového provizoria, která stanoví zastupitelstvo obce nebo kraje a v případě svazku obcí orgány svazku. (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění)

3.5. Změny rozpočtu

Zastupitelstvo, není-li jím tato pravomoc přenesena na radu, může měnit rozpočet během hospodářského roku pouze z důvodů stanovených zákonem. Změny rozpočtu se uskutečňují prostřednictvím rozpočtových opatření, které musí schválit zastupitelstvo územního celku. (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění)

3.6. Závěrečný účet

Přezkum hospodaření územních samosprávných celků musí být každoročně přezkoumán po skončení hospodářského roku. Výsledek přezkumu hospodaření se zpracovává do závěrečného účtu obce. (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění) Přezkum obcí provádí zpravidla krajský úřad nebo externí auditor a to na základě uzavřené smlouvy. Základním předmětem přezkoumání jsou údaje o ročním hospodaření, kterým se rozumí plnění příjmu rozpočtu, finanční operace, účetní závěrky, stavy závazků a pohledávek, obraty podnikatelské činnosti, finanční vypořádání k jiným rozpočtům, nakládání a hospodaření s majetkem, zástavy vlastního majetku, zřizování věcných břemen a uskutečňování veřejných zakázek. (Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, v platném znění)

Před uzavřením závěrečného účtu má územní celek povinnost jeho zveřejnění na veřejné informační desce a na internetových stránkách včetně výsledku přezkumu hospodaření. Závěrečný účet se schvaluje souhlasem bez výhrad nebo souhlasem s výhradami, kdy se územní celek zavazuje chyby ve zprávě o výsledku hospodaření napravit. (Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění, § 12)

4. Představení statutárního města Plzně a Městského obvodu

Plzeň 3

V následujících podkapitolách bude představeno statutární město Plzeň a Městský obvod Plzeň 3. V textu bude nastíněna historie a současnost statutárního města Plzně a představení Městského obvodu Plzeň 3.

4.1. Historie a současnost statutárního města Plzně

Plzeň byla založena v roce 1295 z rozhodnutí krále Václava II. na soutoku dvou řek, Mže a Radbuzy. (Matušková, Novotná, 2007) „V Plzni na celé ploše uzavřené hradbami bylo postaveno na 300 měšťanských domů. K významu nového královského města přispívaly kostely. Hlavní z nich byl farní, zasvěcený patronu kolonistů, sv. Bartoloměji. Jeho poloha na náměstí je neobvyklá, dána snad nezvykle velkým prostorem náměstí.“ (Matušková, Novotná, 2007, s. 35)

Město se kulturně i hospodářsky rozvíjelo zejména ve 14. století. Tento rozvoj je utlučen třicetiletou válkou, která probíhala v letech 1618–1648. „Následky třicetileté války byly i pro Plzeň katastrofální. Výstavné město zchudlo, část domů zůstala v troskách, předměstí byla vypálena a počet obyvatel klesl na méně než polovinu.“ (Matušková, Novotná, 2007, s. 36)

„Plzeň se začala rychle přeměňovat v souvislosti s průmyslovou revolucí. Budovala se předměstí a přetvořilo se i vnitřní město. V roce 1842 byl založen Měšťanský pivovar, v roce 1858 došlo k telegrafnímu spojení s Mariánskými Lázněmi. V roce 1859 se dokončila stavba Valdštejnovy strojírny, kterou o 10 let později koupil Emil Škoda.“ (Matušková, Novotná, 2007, s. 36)

„Druhá světová válka znamenala pro město těžké ztráty. Zejména nálety spojeneckých letadel v závěru války těžce poškodily nádraží, pivovar a Škodovy závody.“ (Matušková, Novotná, 2007, s. 36)

Po nástupu komunistického režimu byla provedena měnová reforma v roce 1953. V Plzni proti této reformě proběhla jedna z největších stávek v Československu. Lidé tehdy přišli o velkou část svých úspor a zároveň došlo ke zvýšení cen spotřebního zboží.¹ V 70. a 80. letech došlo k rozšíření města, kdy se vybudovaly velké sídlištní celky

¹Plzeňské povstání. Wikipedie [online] [cit. 19.4.2015], Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Plze%C5%88sk%C3%A9_povst%C3%A1n%C3%AD_%281953%29

na Borech, Košutce a Bolevci. Po pádu komunistického režimu došlo k privatizaci komplexu Škodovky. Po revoluci díky tehdejšímu vedení města došlo k výraznému rozvoji průmyslu prostřednictvím investičních pobídek, které byly městem realizovány, důsledkem toho vznikl Městský industriální park Plzeň. Díky tomuto projektu se Plzeň stala jedním z nejbohatších měst. V posledních 10 letech byly statutárním městem Plzeň realizovány projekty typu rozvoje a rekonstrukce vodárenské infrastruktury, rekonstrukce retenčních nádrží, rekonstrukce tramvajových tratí a posilování dopravní infrastruktury.

V průběhu času se statutární město Plzeň rozrůstalo o nové městské obvody, naposledy v roce 2002 byly připojeny městské obvody Plzeň-Lhota a Plzeň-Malesice.

Plzeň vyhrála pro rok 2015 titul Evropské hlavní město kultury. Tento titul neslibuje občanům Plzně jen bohatší kulturní program, ale zároveň i finanční podporu ze strany státu a z fondů Evropské unie. Tyto získané prostředky by měly být cíleně využity do různých kulturních programů a infrastruktury. Statutární město Plzeň nabízí pro tento rok bohatý kulturní program, který bude občany provázet po celý rok, a hlavním cílem tohoto programu je oživení cestovního ruchu a kultury ve statutárním městě Plzni.

„Plzeň je společenstvím občanů a územním celkem členěným na městské obvody. Městský obvod je organizační jednotkou města a správním obvodem pro výkon přenesené působnosti. Plzeň se dále člení na deset městských obvodů s vlastními orgány samosprávy takto:

1. Plzeň 1 (katastrální území Bolevec a Plzeň – část)
2. Plzeň 2-Slovany (katastrální území Božkov, Bručná, Hradiště u Plzně, Koterov a Plzeň-část)
3. Plzeň 3 (katastrální území Doudlevec, Plzeň – část, Radobyčice, Skvrňany, Valcha)
4. Plzeň 4 (katastrální území Bukovec, Červený Hrádek u Plzně, Doubravka, Lobzy, Plzeň 4, Újezd),
5. Plzeň 5-Křimice (katastrální území Křimice – část, katastrální území Radčice u Plzně - část),
6. Plzeň 6-Litice (katastrální území Litice u Plzně),
7. Plzeň 7-Radčice (katastrální území Radčice u Plzně – část, katastrální území Křimice - část),

8. Plzeň 8-Černice (katastrální území Černice),
9. Plzeň 9-Malesice (katastrální území Malesice a katastrální území Dolní Vlkyš),
10. Plzeň 10-Lhota (katastrální území Lhota u Dobřan).“ (Obecně závazná vyhláška statutárního města Plzně č. 8/2001, Statut města, v platném znění)

Tyto obvody v samostatné působnosti města plní úkoly stanovené obecně závaznou vyhláškou statutárního města Plzně č. 8/2001, v platném znění nebo jinými právními předpisy. Obvody mohou zřizovat a řídit organizační složky města za účelem plnění úkolů v rámci samostatné působnosti. (Obecně závazná vyhláška statutárního města Plzně č. 8/2001, Statut města, v platném znění)

4.2. Městský obvod Plzeň 3

Městský obvod Plzeň 3 patří mezi největší plzeňské městské obvody. Obvod tvoří městské části Nová Hospoda, Valcha, Radobyčice, Skvrňany, Doudlevice, Bory a Zátíší. Na území Městského obvodu Plzeň 3 jsou organizovány trhy na náměstí Republiky, dále také obvod povoluje konání farmářských trhů v centru města.

Městský obvod Plzeň 3 v roce 2011 slavnostně otevřelo sportovní areál Škodaland, který byl postaven z dotace města a provozuje ho a financuje Městský obvod Plzeň 3 za finanční podpory partnerů Plzeňská teplárenská, a. s. a Škoda Transportation, a. s. Městský obvod Plzeň 3 areál od roku 2011 neustále modernizuje a vybavuje novým technickým zařízením. Aby se zde návštěvníci cítili co nejlépe, mohou se zde připojit na wifi, funguje zde kamerový systém, který zajišťuje bezpečnost v areálu a také je možné si přes internetové stránky Škodalandu přímo zarezervovat sportoviště či se pouze informovat, zda je konkrétní hřiště k dispozici.²

² Aktuality. Portál městského obvodu Plzeň 3. [online] [cit. 19.4.2015], Dostupné z: <http://umo3.plzen.eu/aktuality/skodaland-zahajuje-hlavni-sezonu-uz-patym-rokem.aspx>

5. Rozpočtové zdroje financování veřejných statků

Aby mohl územní celek zabezpečovat veřejné statky, musí mít k dispozici rozpočtové zdroje, ze kterých bude veřejný sektor financovat. V následujících podkapitolách bude práce zaměřena na rozpočtové zdroje a hospodaření statutárního města Plzně i Městského obvodu Plzeň 3. Data a informace budou čerpány z přehledů komentářů k návrhům rozpočtů a schválených, upravených rozpočtů a skutečností plnění rozpočtů Městského obvodu Plzeň 3 a statutárního města Plzně v jednotlivých letech.

5.1. Finanční hospodaření celoměstských orgánů statutárního města Plzně

Rozpočet statutárního města Plzně je členěn na rozpočet příjmů a výdajů celoměstských orgánů a rozpočty příjmů a výdajů jednotlivých městských obvodů. Rozpočtem celoměstských orgánů se rozumí rozpočet Magistrátu statutárního města Plzně.

5.1.1 Příjmy celoměstských orgánů

Příjmy rozpočtu jsou veškeré nenávratné inkasované příjmy předpokládané obdržet v daném roce a existuje na ně smluvní vztah (nájemní smlouvy) anebo jsou reálné předpoklady pro jejich začlenění, například podíly na výnosech cizích daní. Mezi příjmy celoměstských orgánů statutárního města Plzně patří:

- příjmy z cizích daní – daňové příjmy (daň z přidané hodnoty, daň z příjmů PO, daň z příjmů FO ze závislé činnosti, daň z příjmů FO z podnikání a daň nemovitosti), zvláštní daní je vlastní daň z příjmů PO statutárního města Plzně, která je současně výdajem i příjmem rozpočtu statutárního města Plzeň
- správní poplatky z výkonu státní správy vybírané magistrátem včetně pokut a odvodů uložených v pravomoci magistrátu
- příjmy z pronájmu a prodeje majetku a majetkových práv
- příjmy z vlastní činnosti
- příjmy z hospodářské činnosti PO zřízených statutárním městem Plzeň (Plzeňská teplárenská, a. s., Vodárna Plzeň, a. s., Plzeňské městské dopravní podniky, a. s. a další)
- dotace z jiných rozpočtů a jiných zdrojů
- podíl státního příspěvku na částečnou úhradu nákladů vynaložených na výkon státní správy
- peněžité dary a příspěvky

- podíl na příjmech z odvodů loterií a jiných podobných her podle zvláštního zákona (Obecně závazná vyhláška statutárního města Plzně č. 8/2001, Statut města, v platném znění)

Dalšími zdroji financování mohou být zápůjčky, úvěry a jiné návratné finanční výpomoci. Pro financování různých projektů zejména pro spolufinancování dotovaných projektů jsou používány prostředky vlastních účelových fondů, například Fond rezerv a rozvoje města Plzně, Fond města Plzně pro kofinancování dotovaných projektů.

5.1.2 Výdaje celoměstských orgánů

Výdaje rozpočtu jsou nenávratné platby k zajištění veškerých činností celoměstských orgánů. Jedná se o běžné a kapitálové výdaje. Z pohledu povinnosti lze na výdaje pohlížet z hlediska jako na mandatorní a nemandatorní. (Obecně závazná vyhláška statutárního města Plzně č. 8/2001, Statut města, v platném znění)

Mandatorními výdaji jsou zpravidla běžné výdaje, zejména výdaje spojené s péčí o vlastní majetek, výdaje na činnost organizací, které statutární město Plzeň zřizuje (příspěvkové organizace), závazky vyplývající z již uzavřených smluvních vztahů, výdaje spojené s výkonem samosprávních činností a výkonu státní správy, výdaje spojené s rozvojem města, finanční dary, příspěvky, popřípadě finanční výpomoci na základě usnesení orgánů statutárního města Plzně, platba úroků z přijatých úvěrů a zápůjček. (Obecně závazná vyhláška statutárního města Plzně č. 8/2001, Statut města, v platném znění)

Nemandatorními výdaji jsou zejména výdaje kapitálové určené na stavební investiční činnost, rekonstrukce, pořízení majetku, finanční výpomoci, popřípadě poskytování dotací jiným, zpravidla neziskovým organizacím.

Do výdajů v daném roce nejsou celoměstskými orgány zahrnovány platby, kterými jsou splátky jistin dluhů a převod finančních prostředků do vlastních účelových fondů, které jsou součástí financování. (Obecně závazná vyhláška statutárního města Plzně č. 8/2001, Statut města, v platném znění)

5.1.3 Financování celoměstských orgánů

Financováním je přijetí:

- **návratných zdrojů** a jejich umořování (splátky jistin). Základní bilanci rozpočtu (příjmy, výdaje, ± financování) vyjadřujeme rovnicí:

$$\text{PŘÍJMY} - \text{VÝDAJE} \pm \text{FINANCOVÁNÍ} = 0$$

Financování z vlastních zdrojů je zajištěno prostředky akumulovanými ve zřízených trvalých a dočasných fondech města, které je možné použít ke krytí výdajů v daném roce. Naopak v případě existence volných prostředků, pro které není využití v rozpočtu, se převádí a tvoří zdroj daného fondu.

Mezi fondy zřízené městem v rozpočtu celoměstských orgánů patří Fond rezerv a rozvoje, Fond životní prostředí MP, Fond města Plzně pro kofinancování dotovaných projektů, Sociální fond zaměstnanců Magistrátu města Plzně, Fond oprav bytových domů v lokalitě Sylván.

- **nenávratných zdrojů**, kterými jsou splátky jistin, úvěrů a zápůjček – dluhová služba, která představuje splátky jistin včetně úroků.

5.1.4 Rozpočtový proces na úrovni celoměstských orgánů

„Rozpočet statutárního města Plzně je členěn na rozpočet orgánů s celoměstskou působností a rozpočty městských obvodů včetně finančních vztahů k dalším organizacím. Finančním vztahem rozpočtu města k městským obvodům se rozumí převody finančních prostředků rozpočtu celoměstských orgánů do rozpočtů městských obvodů a převody prostředků městských obvodů do rozpočtu celoměstských orgánů.“ (Obecně závazná vyhláška statutárního města Plzně č. 8/2001, Statut města, v platném znění, článek 28)

Rozpočet musí být zpracován pověřeným orgánem magistrátu do 30. června kalendářního roku podle zásad a harmonogramu jeho zpracování. Sestavený rozpočet vychází z rozpočtového výhledu, který je sestavován na následující 3 roky. (Obecně závazná vyhláška statutárního města Plzně č. 8/2001, Statut města, v platném znění)

„Zastupitelstvo města schvaluje finanční vztah rozpočtu města k městským obvodům, rozpočet celoměstských orgánů a souhrnnou bilanci příjmů a výdajů města.“ (Obecně závazná vyhláška statutárního města Plzně č. 8/2001, Statut města, v platném znění,

článek 28d) Pokud zastupitelstvo města neschválí finanční vztah rozpočtu města k městským obvodům do 20. listopadu příslušného kalendářního roku, použije se pro účely přípravy rozpočtu města naposledy schválený finanční vztah rozpočtu města k městským obvodům. (Obecně závazná vyhláška statutárního města Plzně č. 8/2001, Statut města, v platném znění)

5.2. Finanční hospodaření Městského obvodu Plzeň 3

V následující části práce bude popsána skladba a rozpočtový proces Městského obvodu Plzeň 3.

5.2.1 Příjmy Městského obvodu Plzeň 3

Příjmy rozpočtu Městského obvodu Plzeň 3 tvoří:

- příjmy z místních poplatků, pro něž jsou správcem orgány městského obvodu Plzeň 3 – poplatek ze psů, poplatek za zvláštní užívání veřejného prostranství, poplatek z ubytovací kapacity
- příjmy z majetku města, který jim byl svěřený do trvalé správy, o jehož pronájmu orgány obvodu rozhodují, pokud zastupitelstvo statutárního města Plzeň nerozhodlo, že se jedná o příjem rozpočtu celoměstských orgánů, výjimkou je výnos z jeho prodeje
- příjmy z pronájmu nebytových prostor svěřených do trvalé správy a pozemků na území Městského obvodu Plzeň 3
- příjmy z vlastní činnosti obvodu – poskytování služeb (kopírování), příjem ze vstupného a půjčovného sportovního náčiní a reklamní činnosti ve sportovním areálu Škodaland, příjmy z bankovních úroků
- dary, výnosy sbírek a loterií organizovaných nebo povolených Městským obvodem Plzeň 3
- příjmy z vlastní správní činnosti včetně příjmů z výkonu státní správy, k nimž je Městský obvod Plzeň 3 pověřen podle zvláštních právních předpisů, zejména příjmy ze správních poplatků stavebního úřadu, z matriky, z povolování zvláštního užívání veřejného prostranství, z povolování provozování výherních hracích přístrojů na území obvodu, z poplatků za služby CzechPoint a z vybraných pokut
- dotace ze státního rozpočtu, z fondů Evropské unie, z Národního fondu, ze státních fondů a rozpočtů kraje s tím, že o obdržení dotace včetně jejího použití rozhodují

celoměstské orgány statutárního města Plzně (Obecně závazná vyhláška statutárního města Plzně č. 8/2001, Statut města, v platném znění)

5.2.2 Výdaje Městského obvodu Plzeň 3

Skladba rozpočtu výdajů odráží rozsah činnosti Městského obvodu Plzeň 3. Působení Městského obvodu Plzeň 3 je vymezeno právními předpisy statutárního města Plzně v samostatné i přenesené působnosti, a to včetně rozhodnutí jejich orgánů o uzavření smluvních vztahů. Závazné ukazatele výdajů vychází z odvětvového členění rozpočtové skladby a takto jsou také zastupitelstvem Městského obvodu Plzeň 3 schvalovány a spravovány jednotlivými odbory obvodu.

Struktura výdajů Městského obvodu Plzeň 3 je následující:

— běžné výdaje

- výdaje na úklidy, údržba komunikací, pomníků, soch a pamětních míst
- výdaje na sběr, svoz, recyklaci a třídění komunálního odpadu
- výdaje na péči o vzhled obce a veřejnou zeleň
- výdaje na požární ochranu - jednotky sboru dobrovolných hasičů
- výdaje na zajištění občanských záležitostí jakými jsou například zájezdy pro seniory, setkávání a podpora různých zájmových uskupení, životní jubilea občanů, vítání občánků
- výdaje na zabezpečení chodu úřadu například mzdy, energie, vybavení kanceláří
- výdaje na činnost místních zastupitelských orgánů, ze kterých jsou vypláceny odměny zastupitelům, členům výborů zastupitelstva a komisím rady
- příspěvky na provoz mateřských škol zřízených Městským obvodem Plzeň 3
- provozní transfery jiným organizacím
- provozní transfery obyvatelstvu, poskytování zlevněných vstupenek do divadla pro seniory, dotace poskytované fyzickým osobám na veřejně prospěšné projekty

— kapitálové výdaje

- stavební investice schválené zastupitelstvem Městského obvodu Plzeň 3, ze kterých jsou financovány investiční činnosti v kompetenci obvodu, mezi které patří budování cyklostezek, rekonstrukce vnitrobloků, rekonstrukce chodníků a parkovišť, rekonstrukce a revitalizace majetku svěřeného do správy Městského obvodu Plzeň 3 zahrnující i objekty mateřských škol
- nestavební investice prostřednictvím, kterých se uskutečňují nákupy technických prvků zeleně, tiskáren, sportovních a herních prvků do sportovního areálu Škodaland, osobních automobilů a další. (Obecně závazná vyhláška statutárního města Plzně č. 8/2001, Statut města, v platném znění)

5.2.3 Financování Městského obvodu Plzeň 3

Zdrojem financování městského obvodu jsou prostředky vlastních účelových fondů. Přijetí zápůjčky, úvěru nebo návratné finanční výpomoci v rozpočtu Městského obvodu Plzeň 3 musí být schváleno zastupitelstvem statutárního města Plzně.

Zásadním zdrojem financování Městského obvodu Plzeň 3 jsou dále prostředky převáděné z rozpočtu celoměstských orgánů v rámci finančního vztahu rozpočtu statutárního města Plzně k Městskému obvodu Plzeň 3. Mezi prostředky převáděné do rozpočtu patří podíly na příjmech statutárního města Plzně stanovené zastupitelstvem města pro každý rozpočtový rok samostatně, kterými jsou podíly na celkových příjmech z daní, vyjma daně z příjmu právnických osob, kdy je poplatníkem statutární město Plzeň, převedených statutárnímu městu Plzni v daném roce podle zvláštního zákona. Výše tohoto podílu je dána koeficientem, který schvaluje pro každý kalendářní rok zastupitelstvo statutárního města Plzeň. Stanovení výše koeficientu vychází z nutnosti zabezpečit financování činností, které jsou Městskému obvodu Plzeň 3 svěřeny právními předpisy. Finanční prostředky jsou městskému obvodu převáděny do jeho rozpočtu v pravidelných měsíčních intervalech, a to z částky, která byla v daný měsíc převedena do rozpočtu celoměstských orgánů centrální daňovou správou.

Hodnota koeficientu pro rok 2015 byla stanovena ve výši 3,8424 %, přičemž v absolutní částce rozpočet z podílu na cizích daních pro rok 2015 činí 123 725 tis. Kč.

Východiskem pro stanovení příjmů z cizích daní v rozpočtu města na rok je především očekávaná skutečnost z příjmu z cizích daní k 31. 12. předchozího kalendářního roku

a dále predikce Ministerstva financí ČR o předpokládaném celostátním výnosu daní i s ohledem na novou legislativu v oblasti daní.

Dalším zdrojem financování je podíl na státním příspěvku na částečnou úhradu nákladů výkonu přenesené působnosti. Jedná se o podíl na příspěvku na výkon státní správy převáděné do rozpočtu celoměstských orgánů ze státního rozpočtu. Příspěvek je převáděn měsíčně ve výši 1/12 schváleného rozpočtu. Rozpočet pro rok 2015 činí 15 173 tis. Kč.

Dalšími prostředky jsou na základě rozhodnutí zastupitelstva města účelové i neúčelové dotace a schválený podíl v rámci finančního vztahu statutárního města Plzně k Městskému obvodu Plzeň 3 na příjmech z odvodů z loterií a jiných podobných her.

Příjem z odvodu z loterií a jiných a podobných her plyne do rozpočtu statutárního města Plzně z odvodů, které platí provozovatelé loterií a jiných podobných her ze zařízení umístěných na jeho území, a to na základě povinnosti stanovené zákonem č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, v platném znění.

Výše podílů jednotlivých městských obvodů je stanovena algoritmem, který zohledňuje počet obyvatel, velikost území a počet výherních zařízení na území daného obvodu. Statutární město Plzeň pro regulaci hazardu na svém území vydalo v roce 2012 vyhlášku, kterou stanovilo místo a čas, ve kterém mohou být provozovány loterie, sázkové anebo jiné podobné hry. V roce 2015 byla tato vyhláška změněna a v současné době platí dvě vyhlášky, které stanoví místo a čas, ve kterém mohou být provozovány loterie, sázkové anebo jiné podobné hry. Snaha o regulaci hazardu má dopad na objem finančních prostředků plynoucích z provozování loterií.

Dlouhodobě největší počet výherních zařízení je alokováno na území Městského obvodu Plzeň 3 a příjmy z odvodů z jejich provozování tvořily významnou část zdrojů financování aktivit tohoto obvodu, kdy do jeho rozpočtu byly převáděny prostředky odpovídající 90 % vybraných odvodů ze zařízení umístěných na jeho území, které byly daňovou správou převedeny do rozpočtu statutárního města Plzně.

Od roku 2015 byl systém převodu městem obdržených odvodů z loterií a jiných podobných her změněn a do rozpočtu jednotlivých městských obvodů je převáděna měsíčně 1/12 jim schváleného rozpočtu podílu na těchto příjmech. Důvodem byla snaha o spravedlivější přerozdělení tak, aby i městské obvody, na jejichž území se po regulaci ha-

zardu již nenacházejí nebo nebudou nacházet žádná výherní zařízení, participovaly na příjmech města, přičemž Městskému obvodu Plzeň 3 byl výpadek na těchto příjmech kompenzován vyšším podílem na příjmech z cizích daní, kdy do té doby podíl na příjmech z odvodů loterií a jiných podobných her plynuly pouze do rozpočtů těch obvodů, na kterých území se naházela.

5.2.4 Rozpočtový proces na úrovni Městského obvodu Plzeň 3

Rozpočet v rámci Městského obvodu Plzeň 3 je zpracováván v třídění dle rozpočtové skladby stanovené vyhláškou Ministerstva financí České republiky formou závazných ukazatelů a vychází z potřeb zajistit jednak veřejné statky, tak i samotný chod úřadu.

Jednotliví správci rozpočtu za jimi spravované kapitoly připravují podklady pro sestavení celkového rozpočtu a rozpočtového výhledu na 3 roky, přičemž musí být respektovány reálné zdroje krytí těchto potřeb.

Rozpočet městského obvodu musí být schválen zastupitelstvem městského obvodu před tím, než začne zastupitelstvo města schvalovat rozpočet města a jeho finanční vztah k městským obvodům. V případě, že zastupitelstvo městského obvodu neschválí rozpočet městského obvodu před projednáváním rozpočtu zastupitelstvem města, poté zastupitelstvo města považuje za platnou verzi poslední rozpočet městského obvodu podepsaný starostou daného městského obvodu, který byl předán zastupitelstvu města městským obvodem jako základní podklad sloužící pro sestavení celkové bilance příjmů a výdajů města. (Obecně závazná vyhláška statutárního města Plzně č. 8/2001, Statut města, v platném znění)

Během roku městský obvod podle schváleného rozpočtu hospodaří, rozpočet upravuje na základě rozpočtových opatření vždy schválených zastupitelstvem obvodu Plzeň 3. Rozpočtové změny jsou prováděny na základě přijetí dotací ze státního rozpočtu na financování například sociálně právní ochrany dětí, aktivní politiky zaměstnanosti a dále dotací poskytnutých na projekty typu zateplení mateřských škol, dotace kraje na provoz jednotek dobrovolných hasičů, dotace na investiční akce, kterými jsou například dotace na revitalizaci vnitrobloku Karla Steinera, Lud'ka Pika, na realizaci projektů Optimalizace procesů na Městském obvodu Plzeň 3, volby do Evropského parlamentu, senátu, zastupitelstev obcí a do Parlamentu poslanecké sněmovny. Rozpočtové změny mohou být vyvolány přesuny finančních prostředků mezi jednotlivými kapitolami schváleného rozpočtu.

Po skončení rozpočtového období je provedeno finanční vypořádání rozpočtu Městského obvodu Plzeň 3, kterým se stanoví výsledek hospodaření a dále je sestavena účetní závěrka. Tyto procesy jsou začleněny do dílčího závěrečného účtu Městského obvodu Plzeň 3, který schvaluje zastupitelstvo Městského obvodu Plzeň 3 a jeho součástí je i správa o výsledku přezkoumání hospodaření statutárního města Plzeň, účetní závěrka, zpráva o průběhu inventarizace a přehled hospodaření mateřských škol včetně přehledu o rozdělení hospodářského výsledku do fondů mateřských škol. Dílčí závěrečný účet a účetní závěrka Městského obvodu Plzeň 3 musí být zastupitelstvem schválena před schvalováním závěrečného účtu a účetní závěrky statutárního města Plzně.

6. Zajišťování veřejných statků statutárním městem Plzeň

Statutární město Plzeň zabezpečuje veřejné statky prostřednictvím činnosti Magistrátu města Plzně, zřízených příspěvkových organizací, obecně prospěšné společnosti, nadací, nadačních fondů a společností, ve kterých má město Plzeň majetkový podíl a dále činností úřadů městských obvodů. V následujících podkapitolách budou představeny některé organizace, které jsou zřízeny městem Plzeň.

6.1. Školství

Statutární město Plzeň poskytuje kvalitní školské vzdělání již od nejnižšího stupně, tj. od mateřských škol až po základní školy. Mateřské školy jsou zřizovány jako příspěvkové organizace městskými obvody, avšak základní školy jako příspěvkové organizace jsou zřizovány Magistrátem města Plzně.

6.2. Doprava

Plzeň je také zakladatel akciové společnosti Plzeňské městské dopravní podniky, a. s., ve které má 100% majetkovou účast. Společnost Plzeňské městské dopravní podniky zajišťuje veřejnou dopravu na území města Plzně. Veřejná doprava je zajišťována tramvaji, autobusy a trolejbusy. Společnost se snaží i o inovaci a modernizaci služeb pro zákazníky, v tomto zájmu vznikl projekt Komplexní řízení prostředků veřejné dopravy – III. etapa: Vybavení zastávek inteligentními informačními systémy. Tento projekt získal finanční podporu z fondů Evropské unie ve výši 4,8 milionů Kč a 0,6 milionů Kč bylo uhrazeno z vlastních prostředků statutárního města Plzně. Informační systémy poskytují zákazníkům informace o dopravě. Naleznete zde číslo spoje, přesný příjezd nejbližšího spoje a zbývající čas do příjezdu daného spoje. Systém klienty informuje i o aktuálním zpoždění spoje či případných výlukách.³

6.3. Péče o veřejnou zeleň, osvětlení

Jako příspěvková organizace byla statutárním městem Plzně zřízena Správa veřejného statku města Plzně. Hlavní pracovní náplní této organizace je správa a péče o veřejnou zeleň, světelnou signalizaci, veřejné osvětlení, majetek sloužící k provozu MHD, orientační systém, městské lesy, rybníky a vodní toky, parkování a odtahy, dopravní prů-

³ *Inteligentní zastávky*. Plzeňské městské dopravní podniky, a. s. [online] [cit 9. 4. 2015], Dostupné z: <http://www.pmdp.cz/o-nas/projekty-s-podporou-eu/doc/inteligentni-zastavky-1112/newsitem.htm>

zkumy, historické podzemí města Plzně a informace pro cyklisty. Městské obvody zajišťují ty činnosti, které nemá v náplni práce Správa veřejného statku města Plzně.⁴

6.4. Sociální oblast

Město Plzeň zajišťuje pro své občany i nezbytné sociální služby. Poskytované sociální služby jsou zaměřeny pro cílové skupiny, kterými jsou rodiny s dětmi a mládež, senioři, zdravotně postižení, drogově závislí, sociálně vyloučení a cizinci.⁵

Služby pro rodiny s dětmi

Pro rodiny s dětmi a mládež připravilo statutární město Plzeň několik různě zaměřených programů. Statutární město Plzeň provozuje dětská centra, která se zabývají péčí o děti od narození až do věku 3 let. Poskytované služby jsou určeny pro děti se zdravotním postižením, týraným dětem nebo zanedbávaných dětem. Odborný personál zde poskytuje poradenskou péči náhradním rodinám, původním rodinám a rodinám s postiženými dětmi. Mezi další služby patří provozování azylových domů, které jsou určeny pro matky s dětmi, které se ocitly v tíživé životní situaci.⁶

Služby pro seniory

Mezi nejvyhledávanější služby pro seniory patří domovy pro seniory, kterých sociální služby města Plzně provozují několik. Senioři, kteří nežijí v domovech pro seniory a nejsou již plně samostatní a jejich zdravotní stav vyžaduje péči další osoby, mohou využít pečovatelských služeb.⁷

Služby pro zdravotně postižené občany

Rozšířené služby poskytuje statutární město Plzeň také pro zdravotně postižené občany. Domovy pro zdravotně postižené občany poskytují ubytování, stravu, pomoc při péči o osobní hygienu a o vlastní osobu, zájmové kroužky a vzdělávací programy. Služba je cílena na osoby s různým typem mentální retardace a zdravotním postižením. Využít lze také samostatně nabízených poradenských služeb, rehabilitačních služeb nebo osobní

⁴ Správa veřejného statku města Plzně [online] [cit 9. 4. 2015], Dostupné z: <http://www.svsmp.cz/>

⁵ Sociální služby města Plzně [online] [cit 9. 4. 2015], Dostupné z: <http://socialnisluzby.plzen.eu/>

⁶ *Rodina, děti a mladiství*. Sociální služby města Plzně [online] [cit 9. 4. 2015], Dostupné z: <http://socialnisluzby.plzen.eu/oblasti-sluzeb/rodina-deti-a-mladistvi/>

⁷ *Senioři*. Sociální služby města Plzně [online] [cit 9. 4. 2015], Dostupné z: <http://socialnisluzby.plzen.eu/oblasti-sluzeb/senioři/sluzby-pro-seniory.aspx>

asistence. Město Plzeň se také snaží ulehčit zdravotně postiženým občanům začlenění se do společnosti prostřednictvím nabízených služeb stacionářů a pracovních míst vytvořených v chráněných dílnách.⁸

Drogově závislí

Drogově závislí mohou využít možnosti testování na HIV/AIDS, graviditu, hepatitidu a s tím související poskytnutí informací a zdravotní péči. Centra poskytují sociální poradenství nejen pro drogově závislé občany, ale také pro jejich blízké osoby a rodinné příslušníky, kteří potřebují získat více informací o této problematice. Protidrogová centra se věnují osobám, které se rozhodly žít bez návykových látek a chtějí se začlenit do běžného života. V oblasti drogové závislosti nejsou poskytovány služby pouze pro závislé občany, ale také pro ostatní občany, aby se v místě jejich bydliště necítili ohroženě. Město se snaží zajišťovat jejich bezpečnost prostřednictvím různých projektů a programů protidrogové a kriminalistické prevence.⁹

⁸ *Zdravotně postižení*. Sociální služby města Plzně [online] [cit 11. 4.2015], Dostupné z: <http://socialnisluzby.plzen.eu/oblasti-sluzeb/zdravotne-postizeni/sluzby-pro-zdravotne-postizene.aspx>

⁹ *Drogově závislí*. Sociální služby města Plzně [online] [cit 11.4.2015], Dostupné z: <http://socialnisluzby.plzen.eu/oblasti-sluzeb/drogove-zavisli/poskytovatele-5/odbor-bezpecnosti-a-prevence-kriminality-magistratu-mesta-plzne.aspx>

7. Zajišťování veřejných statků Městským obvodem Plzeň 3

Správu Městského obvodu Plzeň 3 zajišťuje Úřad městského obvodu, který má sídlo v sadech Pětatřicátníků 7, 9. Úřad tvoří starosta, dva místostarostové uvolnění a jeden neuvolněný místostarosta, tajemník úřadu a další zaměstnanci.

Hlavní pracovní náplní tajemníka úřadu je organizace práce na úřadu a je za tuto činnost odpovědný starostovi a tajemníkovi magistrátu. Tajemník úřadu koordinuje práci zaměstnanců úřadu, uzavírá a ukončuje jejich pracovní poměr, dává návrh na jmenování a odvolání vedoucích odborů a stanovuje platy zaměstnanců podle zvláštních právních předpisů.

Městský obvod Plzeň 3 se člení na odbor ekonomický, stavebně právní a investic, správní a vnitřních věcí, dopravy a životního prostředí, sociálních služeb a matriky.

Odbor ekonomický se člení na oddělení rozpočtu a účetnictví, oddělení poplatků a oddělení pronájmu majetku a řízení mateřských škol. V samostatné působnosti ekonomický odbor:

- tvoří rozpočet městského obvodu a hospodaří podle něj
- vede účetnictví včetně zpracování účetních závěrek za městský obvod
- provádí inventarizaci a likviduje faktury došlé na městský obvod
- provádí kontrolu dle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění
- plní funkci zřizovatele mateřských škol a zabezpečuje jejich provoz a provádí jejich kontrolu.¹⁰

V přenesené působnosti ekonomický odbor zabezpečuje správu místních poplatků včetně jejich vymáhání, povolování provozování výherních hracích přístrojů na území Městského obvodu Plzeň 3, protokolární zapečetování a otevírání veřejných sbírek, vymáhání nezaplacených pokut uložených přestupkovou komisí a zajišťování agendy veřejných sbírek.

Odbor stavebně správní a investic je tvořen oddělením stavebního úřadu, oddělením stavebního dohledu a oddělením investic a veřejných zakázek. V přenesené působnosti tento odbor:

¹⁰ Městský obvod Plzeň 2 [online] [cit 9.3.2015], Dostupné z: <http://umo2.plzen.eu/urad-mestskeho-obvodu/organizacni-struktura>

- vykonává působnost stavebního úřadu s výjimkou činností, které si vyhradilo město a jejich stavební úřad
- vydává stavební povolení ke zřízení kanalizačních a vodovodních přípojek a vydává povolení ke zřízení studní
- vydává územní souhlas
- rozhoduje o přestupcích občanů a deliktech organizací
- vyhledává, provádí kontroly, vyřizuje podněty, spolupracuje s městskou policií, přestupkovou komisí, odborem životního prostředí a dalšími složkami Městského obvodu Plzeň 3 na základě kontrolní činnosti dle stavebního zákona.¹¹

V samostatné působnosti zajišťuje tyto činnosti:

- připravuje, koordinuje a zajišťuje úkoly v souvislosti s investičními akcemi Městského obvodu Plzeň 3
- zajišťuje kompletní přípravu jednotlivých staveb od záměru až po dokončení stavby
- zastupuje městský obvod při řízeních, ve kterých Městský obvod Plzeň 3 vystupuje jako investor
- zajišťuje realizaci oprav na svém území
- připravuje podklady a organizuje výběrová řízení na dodavatele stavebních prací, vede evidenci o veřejných zakázkách, v souladu s platnou legislativou
- vyhledává možnosti získání dotačních titulů v oblasti investiční výstavby městského obvodu.¹²

Dalším odborem městského úřadu je odbor správní a vnitřních věcí. Tento odbor se dále dělí na oddělení hospodářské, správní a vnitřních věcí.

Oddělení hospodářské zajišťuje například provozování areálu Škodaland a agendu tří jednotek dobrovolných hasičů. Oddělení správní má ve své kompetenci přestupkovou komisi, vyřizování žádostí o informace podle zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, v platném znění. Oddělení vnitřních věcí zajišťuje provoz a chod úřadu.

¹¹ Městský obvod Plzeň 2 [online] [cit 9.3.2015], Dostupné z: <http://umo2.plzen.eu/urad-mestskeho-obvodu/organizacni-struktura>

¹² Městský obvod Plzeň 2 [online] [cit 9.3.2015], Dostupné z: <http://umo2.plzen.eu/urad-mestskeho-obvodu/organizacni-struktura>

Odbor dopravy a životního prostředí je rozdělen na oddělení životního prostředí a oddělení dopravy. Činnost oddělení životního prostředí lze rozdělit dle samostatné nebo přenesené působnosti. V rámci samostatné působnosti úřad vykonává například tyto činnosti:

- zajišťuje údržbu veřejné zeleně včetně péče o vzrostlé stromy
- zajišťuje čištění všech místních komunikací a veřejných prostranství ve vlastnictví města Plzně, zajišťuje zimní údržbu místních komunikací dle operačního plánu zimní údržby
- zajišťuje čištění a údržbu vodních parkových ploch, pískovišť, uměleckých děl i ostatního městského majetku, údržbu dětských hřišť
- zabezpečuje likvidaci nepovolených skládek a provádí opatření k prevenci vzniku skládek
- zajišťuje separovaný sběr využitelných složek komunálního odpadu (plasty, papír, sklo, bioodpad, apod.)
- zajišťuje systém velkokapacitních kontejnerů na objemný odpad
- zajišťuje instalaci a zneškodňování obsahu odpadkových košů
- spolupracuje se Správou veřejného statku města Plzně při zásazích do dřevinných porostů, při obnově ploch zeleně, při stavebních úpravách a terénních pracích na zelených plochách.¹³

V rámci přenesené působnosti se oddělení životního prostředí podílí na kontrole dodržování mimořádných veterinárních opatření a schvaluje místa pro svody zvířat a trhy k prodeji živočišných produktů a vydává povolení k jejich konání za podmínek stanovených příslušnou veterinární správou, vydává a odebírá lovecké lístky podle zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti, v platném znění, vydává a odebírá rybářské lístky podle zákona č. 99/2004 Sb., o rybářství, v platném znění a dále.¹⁴

V přenesené působnosti oddělení dopravy jakožto pověřený silniční správní úřad vykonává státní správu na místních komunikacích a dozor nad nimi dle zákona, povoluje uzavírky a objízďky místních a účelových komunikací.

¹³ Městský obvod Plzeň 2 [online] [cit 9.3.2015], Dostupné z: <http://umo2.plzen.eu/urad-mestskeho-obvodu/organizacni-struktura>

¹⁴ Městský obvod Plzeň 2 [online] [cit 9.3.2015], Dostupné z: <http://umo2.plzen.eu/urad-mestskeho-obvodu/organizacni-struktura>

Dále oddělení dopravy zabezpečuje odstranění autovraků, vykonává státní správu nad mosty, lávkami a podchody a dozor nad nimi, vyjadřuje se k projektové dokumentaci, navrhuje a provádí místní šetření k umístění zastávky MHD a dále.

Odbor sociálních služeb a matriky se dále člení na oddělení sociálních služeb a oddělení matrika. Mezi činnosti oddělení sociálních služeb patří například:

- výkon agendy sociálněprávní ochrany dětí, péče o občany, kteří potřebují zvláštní pomoc a péči o osoby sociálně vyloučené nebo ohrožené sociálním vyloučením
- pomoc občanům se zdravotním postižením
- občanské obřady (jubilejní svatby, vítání občánků do života, blahopřání k životním jubileím)
- úkoly obce na úseku pohřebnictví – zajišťování sociálních pohřbů.¹⁵

Oddělení matrika vyřizuje pro své občany záležitosti v oblasti matričních dokladů, například vydání rodného listu, oddacího listu, úmrtního listu a duplikátů matričních dokladů. Na tomto pracovišti lze provést změnu příjmení a jména, registrovat partnerství, požádat o vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství v cizině nebo oznámit přijetí druhého jména.¹⁶

V následujících podkapitolách se budu podrobněji věnovat několika vybraným veřejným statkům, které Městský obvod Plzeň 3 pro své občany zabezpečuje. Městský obvod Plzeň 3 zajišťuje pro občany veřejné statky na místní úrovni, konkrétně mateřské školy, úklid, údržbu, a opravu místních komunikací, pomníků, soch a pamětních míst, recyklaci odpadu a třídění odpadu, péči o vzhled obce a veřejnou zeleň, jednotky dobrovolných hasičů, zájezdy a kulturní akce pro seniory, poradnu pro seniory, počítačové kurzy pro seniory a komunikace s občany. Tyto služby Městský obvod Plzeň 3 zajišťuje prostřednictvím příjmů, které plynou do jeho rozpočtu.

Při rozboru financování veřejných statků budu pracovat s výdaji vynaloženými na jejich zajištění v letech 2010 - 2015. Pětileté období jsem si zvolila z důvodu dobré vypovídací schopnosti. Výdajové položky budu čerpat z přehledů upravených rozpočtů a skutečností plnění rozpočtů v letech 2010 - 2015 a komentářů k návrhům rozpočtů Městského

¹⁵ Městský obvod Plzeň 2 [online] [cit 9.3.2015], Dostupné z: <http://umo2.plzen.eu/urad-mestskeho-obvodu/organizacni-struktura>

¹⁶ Plzeň [online] [cit 26.3.2015], Dostupné z: <https://www.plzen.eu/obcan/urad/vyridte-si-na-uradu/postupy-umo/oblast-spravni-matrika.aspx>

obvodu Plzeň 3 z let 2010-2015. Za rok 2015 budu vzhledem k začátku hospodářského období pracovat pouze s údaji schváleného rozpočtu.

7.1. Úklidy, údržba a opravy komunikací

Městský obvod Plzeň 3 se stará o čisté životní prostředí v obvodu, úklidem a údržbou se snaží snížit prašnost a udržovat či zlepšovat životní prostředí na svém území. Úklid, údržba a oprava komunikací je čistý veřejný statek. K zajišťování úklidu a údržby městský obvod vypisuje výběrová řízení, ve kterých následně vybere externí firmy, které na základě uzavřených smluv o dílo udržují a uklízejí chodníky a území Městského obvodu Plzeň 3, a to včetně zimní údržby. Obvod je rozdělen do několika úseků, přičemž každá firma obstarává pouze přidělený úsek či úseky v závislosti na velikosti.

Odbor dopravy a životního prostředí zajišťuje údržbu komunikací, příkopů, soch a pamětních desek a metení. Externí firmy uklízejí chodníky a komunikaci do vzdálenosti půl metru od chodníku. V zimním období odklízejí z místních chodníků sněh a led. V průběhu roku provádějí 2 až 3 seče trávy. Dále udržují a uklízejí schodiště a podchody. V neposlední řadě mají na starost i sběr psích exkrementů.

Opravy chodníků a parkovišť na území Městského obvodu Plzeň 3 je dle organizační struktury v kompetenci odboru stavebně správního a investic, jeho oddělení investic a veřejných zakázek.

Tab. č. 1: Přehled výdajů na úklid, údržbu a opravy komunikací v letech 2010 - 2015 (v tis. Kč)

		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Schválený rozpočet	Úklid, údržba komunikací	27 000	32 000	32 000	31 000	31 000	29 900
	Opravy komunikací	0	4 500	5 000	10 000	9 000	10 000
Upravený rozpočet	Úklidy, údržba komunikací	29 000	32 250	34 000	31 000	31 000	–
	Opravy komunikací	1 500	7 500	8 000	21 959	23 000	–
Skutečnost rozpočtu	Úklid, údržba komunikací	28 886	31 976	33 880	30 903	30 908	–
	Opravy komunikací	1 490	7 500	7 865	16 324	22 997	–

Zdroj: Vlastní zpracování z rozpočtů Městského obvodu Plzeň 3, 2015

Úklid a údržba komunikací

Tabulka č. 1 vypovídá, že vynaložené prostředky na úklid a údržbu komunikací se každoročně pohybují v přibližně stejné výši. Tato provozní výdajová položka patří mezi nejvýznamnější rozpočtové kapitoly městského obvodu a každý rok je za účelem čistoty města vyhrazen velký objem finančních prostředků. Každoročně jsou vynakládány i prostředky na mimořádné úklidy městských prostranství po sportovních a kulturních akcích, například silvestr, sportovní přenosy, kulturní akce typu Živá ulice a další. V letech 2013 a 2014 se do výše výdajů kladně promítly mírné zimy a ušetřené prostředky byly vynaloženy na zvýšení četnosti metení. Během hospodářského roku 2013 bylo vynaloženo 26 647 tis. Kč na úklidy prostranství včetně podchodů. Zbývající částka ve výši 4 256 tis. Kč byla použita na zimní údržbu, která zahrnuje i posypový materiál, strojní metení, údržbu příkopů, sběr psích exkrementů, opravu stojánků, údržbu soch a pamětních desek. V roce 2015 byla schválená nižší částka než v předchozích letech, v níž se kladně promítají výsledky transparentního výběrového řízení, v němž se podařilo snížit ceny externích služeb na poskytování úklidu.

Opravy komunikací

Jak je z tabulky č. 1 patrné, ve sledovaném období v letech 2010-2015 se částka vynakládaná na opravu místních komunikací každoročně zvyšovala.

V roce 2010 byly schválené výdaje na opravu místních komunikací nulové, avšak během hospodářského roku byl rozpočet upraven a skutečné výdaje k 31. prosinci 2010 činily 1 490 tis. Kč.

Od roku 2011 mají vynaložené prostředky rostoucí charakter. V roce 2012 se částka ve schváleném rozpočtu během roku také upravovala. Došlo k navýšení výdajů z důvodu dodatečných oprav komunikací v ulicích Jakuba Škardy, Baarova a Macháčkova.

V průběhu roku 2013 byly provedeny rozsáhlé opravy několika ulic, ale i přes tyto skutečnosti byl schválený rozpočet vyšší než skutečnost rozpočtu na konci roku. V ulici Vejprnická byla provedena oprava chodníku a tato oprava stála městský obvod 4 172 tis. Kč. V ulici Karla Steinera bylo na opravu chodníků vynaloženo 3 532 tis. Kč, v ulici Adélova oprava stála 3 530 tis. Kč, za opravu v ulicích Strnišťová a Na Brůdku bylo zapláceno 623 tis. Kč., opravy v ulicích Tomanova a K Malé Homolce stály

1 097 tis. Kč a 1 536 tis. Kč. V roce 2013 nebyly z upraveného rozpočtu finanční prostředky vyčerpány z důvodu nepřipravenosti akcí a následně byly realizovány v roce 2014.

V roce 2014 pokračovaly opravy v ulicích Strnišřová a V Malé Homolce a částka vynaložená na opravy v těchto ulicích byla ve výši 2 789 tis. Kč. Oprava chodníků v celkové výši 18 823 tis. Kč byly provedeny také v ulicích Tomanova, Edvarda Beneše, Pod Skalou, Vejprnická a v úseku ulic Touškovské-Křimické.

Zdrojem pro navýšení rozpočtů v letech 2010 - 2014 bylo zapojení prostředků alokovaných ve Fondu rezerv a rozvoje vytvořeného Městským obvodem Plzeň 3 z přebytku hospodaření.

V letošním roce 2015 je plánováno dokončení oprav chodníků v ulicích Vejprnická a Macháčkova a zahájení oprav chodníků v ulicích Tělocvičná a Lukavická. Městský obvod zahrnul na tyto opravy do schváleného rozpočtu částku ve výši 10 000 tis. Kč.

Vzhledem k tomu, že městský obvod je centrálním obvodem statutárního města Plzně, tak je na něj kladen požadavek na kontinuální zajišťování úklidů městských prostranství, což vyvolává velké finanční nároky na prostředky rozpočtu. Nejenom v oblasti úklidů, ale i v oblasti komunálních odpadů a veřejné zeleně se Městský obvod Plzeň 3 snaží zohledňovat požadavky a upozornění občanů a směřovat své aktivity do kritických míst.

Finanční prostředky vynakládané do opravy komunikací jsou důkazem, že se Městský obvod Plzeň 3 snaží o zlepšení kvality komunikací na svém území. Podle názoru autority kvalitu komunikací ocení zejména starší občané se sníženou mobilitou, jelikož jim umožňuje bezpečnější pohyb po městě. O efektivitu vynakládaných prostředků usiluje obvod prostřednictvím výběrových řízení, díky nimž se zejména v posledních dvou letech daří snižovat náklady na opravy a díky tomu je poskytování tohoto veřejného statku hospodárnější. Při výběrovém řízení by autorka dbala zejména na reference firem, které poskytnutí dané služby nabízejí. Dle jejího názoru by totiž zkušenější firma, která disponuje modernějším technologickým vybavením, poskytla kvalitnější služby než firma s horšími referencemi a vybavením. Městský obvod Plzeň 3 by tímto výběrem poskytovatele služeb mohl zajistit zabezpečování veřejných statků, které by měly vyšší kvalitu a delší životnost.

7.2. Péče o vzhled obce a zeleně

Péči o vzhled obce a zeleně zabezpečují externí firmy, které byly vybrány na základě výběrových řízení. Území obvodu je rozděleno na několik úseků, které dané firmy obhospodařují 2 až 3 sečemi ročně. Prostředky z rozpočtu jsou určeny na údržbu městské zeleně, pískovišť, technických prvků v zeleni, na údržbu a pořízení laviček, hřišť a dětských prvků, na deratizaci, dezinfekci, desinsekci, na údržbu a řez stromů a na údržbu fontán.

Tab. č. 2: Výdaje na péči o vzhled obce a zeleně v letech 2010 - 2015 (v tis. Kč)

		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Schválený rozpočet	Péče o vzhled obce a zeleně	16 000	20 000	20 000	20 700	20 700	24 600
Upravený rozpočet		17 000	19 970	20 226	21 100	21 407	–
Skutečnost rozpočtu		16 937	19 870	20 118	21 066	21 407	–

Zdroj: Vlastní zpracování z rozpočtů Městského obvodu Plzeň 3, 2015

Výdajové položky zobrazené v tabulce č. 2 na péči o vzhled obce a zeleně mají od roku 2010 do roku 2015 rostoucí charakter, který je dán vyšší četností sečí a dále rozšiřováním travnatých ploch, stromové a keřové výsadby na území obvodu.

V roce 2010 činily schválené výdaje 16 000 tis. Kč, během roku došlo k jejich navýšení. Skutečná výše výdajů na konci roku činila 16 937 tis. Kč, z této částky bylo použito 15 300 tis. Kč na úpravu veřejné zeleně, na údržbu pískovišť, dětských a technických prvků a laviček. Částka ve výši 1 937 tis. Kč byla vynaložená na ostatní údržbu.

V roce 2011 byly výdaje navýšeny oproti minulému roku o 4 000 tis. Kč a jejich celková schválená výše činila 20 000 tis. Kč, skutečné výdaje však byly na konci roku nižší než schválená výdajová položka.

Schválená výše výdajů na péči o vzhled obce a zeleně v roce 2012 byla ve stejné výši jako v předchozím roce, ale oproti minulému roku došlo ke skutečnému plnění vyššímu, než byly schválené výdaje.

V roce 2013 došlo k mírnému nárůstu schválených výdajů oproti původnímu roku, celková výše schválených výdajů v roce 2013 byla 20 700 tis. Kč. Z kapitoly rozpočtu Pé-

če o vzhled obce a zeleně byla čerpána částka 15 627 tis. Kč na údržbu městské zeleně včetně závlah. Na údržbu pískovišť, hřišť, laviček a dětských prvků bylo vynaloženo 2 138 tis. Kč. Na ostatní položky, kterými jsou deratizace, dezinfekce, desinsekce, údržba a řez stromů, na údržbu fontán, na pořízení nových laviček a prvků byla vydána částka ve výši 1 820 tis. Kč. Schválená výše výdajů byla vyšší, než bylo skutečně na tyto služby vynaloženo, došlo tedy k úspoře v rozpočtu.

Stejná částka jako v roce 2013 byla schválena v roce 2014. Skutečně bylo na péči o obce a vzhled zeleně využito 19 870 tis. Kč. V roce 2014 byl uskutečněn projekt „Výměna 4 ks stromů na Americké třídě u pomníku“, tento projekt byl financován částkou 87 tis. Kč a projekt Posekání orobince v prostoru Lučního potoka, který se nachází v katastrálním území Valcha, celková výše výdajů na projekt byla ve výši 70 tis. Kč. Na tyto projekty získal Městský obvod Plzeň 3 finanční prostředky z Fondu životního prostředí statutárního města Plzně.

K výraznějšímu nárůstu výdajové položky došlo v roce 2015, kdy obvod schválil na péči o vzhled obce a zeleně částku ve výši 24 600 tis. Kč. Důvodem zvyšujících se výdajů je plánované zvýšení četnosti sečí, a to zejména v okrajových částech městského obvodu, výsadba zeleně na území městského obvodu a opravy technických prvků. Na rok 2015 je plánováno 4-5 sečí travnatých ploch.

Při zajišťování péče o veřejnou zeleň městský obvod navazuje na činnost Správy veřejného statku města Plzně, která se stará o údržbu zejména sadbové zeleně v centru města. Každoročně se prostředí města vizuálně zlepšuje. Oceněním čistého a udržovaného prostředí je i zájem provozovatelů kaváren a restaurací v centru města instalovat po velkou část roku venkovní předzahrádky, což přináší Městskému obvodu Plzeň 3 příjem z poplatků za zvláštní užívání veřejného prostranství. Autorka by navrhovala, aby Městský obvod Plzeň 3 udržoval stávající úroveň vzhledu veřejné zeleně, jelikož čistota a vzhled veřejného prostranství vede ke zvýšení návštěvnosti centra nejen Plzeňany, ale i ke zvýšení turismu. Následným možným návrhem by bylo zvýšení poplatku za užívání veřejného prostranství, avšak tento krok by byl spojen s rizikem snížení počtu venkovních předzahrádek a poklesu výnosu z tohoto místního poplatku.

Sekundárním projevem zvýšeného počtu turistů by mohla být také vyšší obsazenost hotelů a penzionů, což by následně přineslo vyšší výnos z poplatku z ubytovací kapacity, který je příjmem Městského obvodu Plzeň 3.

Autorka by ráda vyzdvihla spolupráci Městského obvodu Plzeň 3 s Úřadem práce na projektu Aktivní politika zaměstnanosti. Na základě tohoto projektu jsou vytvářena pracovní místa v rámci veřejně prospěšných prací pro dlouhodobě nezaměstnané občany, kteří se starají o vzhled obce a zeleně na území Městského obvodu Plzeň 3, jelikož tato forma spolupráce je financována z dotace ze státního rozpočtu. V roce 2014 Městský obvod Plzeň 3 realizoval projekt Na ulici zůstat nemusíš, ve kterém se snažil za odměnu aktivně zapojit lidi bez domova do veřejných úklidů.

Nadále je nezbytně nutné pokračovat ve spolupráci s Odborem životního prostředí Magistrátu města Plzně při přípravě a realizaci projektů v oblasti péče o veřejnou zeleň a potřebných úprav s tím souvisejících, s možností žádat o jejich financování z Fondu životního prostředí města Plzně.

7.3. Sběr, třídění a recyklace komunálního odpadu, provoz sběrných dvorů

Výdaji na zabezpečení sběru, třídění a recyklace komunálního odpadu a provozu sběrných dvorů je zajišťována čistota městského obvodu. Odpad mohou občané odkládat do barevných nádob na tříděný odpad a do pravidelně přistavovaných velkokapacitních kontejnerů, které si městský obvod pronajímá, anebo odpad odevzdat do sběrných dvorů. Odbor dopravy a životního prostředí zajišťuje třídění odpadu a následně tento vytríděný komunální odpad prodává firmě EKO-KOM. Firmě EKO-KOM vystavuje Městský obvod Plzeň 3 faktury za prodaný tříděný odpad, obvodu tím vzniká příjem, který není zatížen odvodem DPH. Obvod musí vynakládat finanční prostředky na vývoz a opravu odpadkových košů, na likvidace nepovolených černých skládek a na stojánky na sáčky na psí exkrementy. Aby mohl městský obvod odprodat komunální odpad firmě EKO-KOM, musí vynaložit finanční prostředky také na svoz separovaného odpadu.

V roce 2015 má obec povinnost zajistit sběr biologicky rozložitelného odpadu a Městský obvod Plzeň 3 nepořizoval nádoby na tento odpad, ale jeho sběr je zajišťován prostřednictvím sběrných dvorů na území městského obvodu. Sběrné dvory se nachází v ulicích Edvarda Beneše, Vejprnická a Kolárova.

S účinností od 1. září 2015 bude nakládání s odpadem zajišťováno městskou společností Čistá Plzeň, s. r. o. Pro nakládání s komunálním odpadem město vydalo obecně závaznou vyhlášku statutárního města Plzně č. 5/2014, kterou se stanoví systém shromažďování, sběru, přepravy, využívání, odstraňování a třídění komunálního odpadu na jednotlivé složky, vymezuje místa, která jsou určena pro odkládání komunálního odpadu

a nebezpečného odpadu, obsahuje frekvenci svozu komunálního odpadu, ale také povinnosti vlastníka objektu, mezi které patří umístění sběrných nádob na komunální odpad v souladu se zvláštními právními předpisy a přistavení sběrné nádoby v den svozu směsného komunálního odpadu. Třetí část vyhlášky upravuje nakládání se stavebním odpadem, který musí být odkládán do velkoobjemových nádob nebo lze stavební odpad odložit do sběrných dvorů.

Zároveň město vydalo v souladu se zákonem o odpadech obecně závaznou vyhlášku č. 4/2014, kterou se stanoví výběr poplatku za komunální odpad vznikající na území města Plzně. Správcem tohoto poplatku bude ekonomický úřad Magistrátu města Plzně.

Tab. č. 3: Výdaje na sběr, třídění a recyklaci komunálního odpadu a provoz sběrných dvorů v letech 2010 - 2015 (v tis. Kč)

		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Schválený rozpočet	Sběr, třídění a recyklace odpadů	11 300	11 300	11 800	12 750	6 300	5 200
	Provoz sběrných dvorů	2 100	2 100	2 100	2 200	2 200	1 500
Upravený rozpočet	Sběr, třídění a recyklace odpadů	11 500	11 862	12 458	13 755	7 000	–
	Provoz sběrných dvorů	2 150	2 380	2 250	2 200	2 200	–
Skutečnost rozpočtů	Tříděný a recyklace odpadů	11 396	11 847	12 413	13 737	6 358	–
	Provoz sběrných dvorů	2 122	2 378	2 212	2 144	2 136	–

Zdroj: Vlastní zpracování z rozpočtů Městského obvodu Plzeň 3, 2015

Sběr, třídění a recyklace odpadů

Výdaje vynaložené na třídění a recyklaci odpadu a provoz sběrných dvorů se pohybují ve sledovaném období 2010 - 2015 v přibližně stejné výši. V prvních třech sledovaných letech 2010-2012 jsou schválené výdaje na třídění a recyklaci odpadů ve výši

6 000 tis. Kč. Pouze v roce 2010 jsou skutečné výdaje nižší než schválené, v letech 2011-2012 přesáhla výše skutečných výdajů výši výdajů schválených. Z důvodu úprav částky výdajů schváleného rozpočtu a jeho navyšování během posledních dvou let během hospodářského roku byla částka ve schváleném rozpočtu v roce 2013 navýšena na 6 300 tis. Kč. Skutečné výdaje však v roce 2013 byly oproti schválené výdajové položce vyšší o 294 tis. Kč. V roce 2014 byla ponechána schválená výdajová položka ve stejné částce jako v roce 2013. Schválená výše výdajů se v tomto roce od skutečných výdajů lišila minimálně, a to o částku 58 tis. Kč. V roce 2015 byla schválená výše výdajů v nižší částce, než tomu bylo v předchozích letech. Důvodem schválení nižších výdajů na třídění a recyklaci komunálního odpadu je účinnost obecně závazné vyhlášky statutárního města Plzně č. 5/2014, v platném znění od 1. září 2015 a s tím související zohlednění přechodu těchto služeb z městského obvodu na Magistrát města Plzně. Městský obvod tak již od září tohoto roku nebude poskytovat tyto veřejné služby.

Provoz sběrných dvorů

Na provoz sběrných dvorů je vynakládán menší objem finančních prostředků než na třídění a recyklaci odpadů. Každý rok je na provoz sběrných dvorů vynaložena stabilně vysoká částka. V prvních třech letech 2010-2012 vynaložil městský obvod na provoz sběrných dvorů částku ve výši 2 100 tis. Kč. V následujících dvou letech 2013-2014 byla výdajová položka navýšena o 100 tis. Kč a roční částka na provoz sběrných dvorů činila 2 200 tis. Kč. V roce 2015 byla výdajová částka nižší než v přechodících letech z důvodu změny kompetencí k poskytování této služby, jak již bylo v předchozím odstavci zmíněno. Částka, kterou bude městský obvod financovat tuto službu v roce 2015, je 1 500 tis. Kč.

Přestože jsou vydávány velké finanční prostředky na sběr, svoz a třídění odpadu, vynakládá městský obvod nemalé výdaje na nepřetržitou likvidaci černých skládek. Nutně vyvolané další výdaje je velmi náročné přenést na jiné subjekty, jelikož nelze nebo velmi obtížně zpětně zjistit znečišťovatele, a tak tyto náklady musí být financovány z rozpočtu městského obvodu.

Městský obvod Plzeň 3 předchází vzniku černých skládek četnějším přistavováním velkokapacitních kontejnerů, instalací fotopastí na exponovaná místa a spoluprací s městskou policií zejména při vyhledávání právnických osob, které protiprávně odkládají odpad z podnikání do velkokapacitních kontejnerů, které jsou určeny pro občany

Městského obvodu Plzeň 3. Tento zvolený způsob prevence může být velmi účinný, ale je třeba neustále apelovat na osobní odpovědnost každého občana a postihovat podnikající fyzické a právnické osoby za odkládání odpadu produkovaného svým podnikáním do velkokapacitních kontejnerů určených pro občany.

Pro zvýšení efektivity vynaložených prostředků na prevenci černých skládek by bylo vhodné zapojit do spolupráce i občany, kteří by hlásili výskyt černých skládek a pomáhali při vyhledávání znečišťovatelů. Spolupráce mezi občany a Městským obvodem Plzeň 3 by mohla probíhat prostřednictvím internetových stránek Městského obvodu Plzeň 3, kam by mohli občané sdělovat dané informace. V případě zjištění znečišťovatele má Městský obvod Plzeň 3 právo nařídit likvidaci černé skládky znečišťovateli a likvidace by byla hrazena z jeho vlastních prostředků, dále by mohl Městský obvod Plzeň 3 uložit pokutu, která by alespoň částečně kompenzovala výdaje na likvidaci skládek v předešlém období.

7.4. Požární ochrana - jednotky SDH

Jednotky sboru dobrovolných hasičů jsou upraveny zákonem č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, v platném znění. Tento zákon umožňuje jakékoli obci zřídit a spravovat jednotku sboru dobrovolných hasičů obce. Starosta jmenuje a odvolává velitele, který by měl zvolen z jednotky, ostatní členové jednotky by k němu měli chovat respekt. Velitel jednotky by měl mít organizační schopnosti a zkušenosti v jednotce sboru dobrovolných hasičů, aby byl schopen vést jednotku při zásahových akcích. Obec může jmenovat a odvolávat také zástupce velitele jednotky, aby byla zajištěna organizace jednotky i v případě, že velitel jednotky nebude při zásahové akci přítomen. Počet členů jednotky sboru dobrovolných hasičů se odvíjí od rizika posouzení požárního nebezpečí v obci nebo na základě dokumentace o evidenci požárů, kterou vede hasičský záchranný sbor kraje.

Na Městském obvodě Plzeň 3 fungují 3 jednotky sboru dobrovolných hasičů, které zasahují v případě požárů, dopravních nehod, technických pomocí, ekologických havárií, povodních či jiných akcích. Jednotky vypomáhají při zásahových akcích profesionálním hasičům. V Plzni mají sbory dobrovolných hasičů své stanice v Radobyčicích, Skvrňanech a Doudlevcích. Tyto jmenované jednotky se také zúčastňují požárního sportu, ve kterém soutěží v kategoriích muži, ženy, dorost a mladí hasiči. Soutěž reguluje Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky.

Městský obvod financuje výdaje na provoz jednotek SDH, jejich věcné vybavení, školení, zásahy, režie a pojištění. Městský obvod každý rok usiluje o získání dotace z rozpočtu Plzeňského kraje na věcné vybavení sboru dobrovolných jednotek a krytí výdajů na zásahy jednotlivých jednotek.

Tab. č. 4: Výdaje na požární ochranu – jednotky SDH v letech 2010 - 2015 (v tis. Kč)

		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Schválený rozpočet	Požární ochrana	900	900	800	900	900	900
Upravený rozpočet		900	900	1 000	1 028	1 097	–
Skutečnost rozpočtu		889	899	1 000	1 036	1 097	–

Zdroj: Vlastní zpracování z rozpočtů Městského obvodu Plzeň 3, 2015

Městský obvod Plzeň 3 každý rok schvaluje přibližně stejně vysokou částku, kterou bude financovat jednotky sboru dobrovolných hasičů.

V tabulce č. 4 se výše skutečných výdajů v jednotlivých letech nijak výrazně neliší od schválených výdajových položek. Ekonomické oddělení při sestavování schváleného rozpočtu celkem věrně zobrazilo výši skutečných výdajů. V případě, že během roku bude nutné, aby jednotky dobrovolných hasičů zasahovaly při povodních či jiné mimořádné události, zastupitelstvo městského obvodu může odsouhlasit rozpočtové opatření, které upraví výdaje jednotek sboru dobrovolných hasičů. Tabulka č. 4 zobrazuje, že v roce 2013 došlo k přečerpání rozpočtu, jelikož byly uhrazeny výdaje na limit rozpočtu, to však neovlivnilo čerpání celkového rozpočtu.

Žádosti o dotace jednotek sborů dobrovolných hasičů

Hasičský sbor Plzeň-Skvřňany žádal v roce 2010 o poskytnutí finanční dotace z rozpočtu Městského obvodu Plzeň 3. Z této dotace měl být financován nákup ochranných prostředků pro děti a zařízení posilovny. Sbor dobrovolných hasičů žádal o poskytnutí dotace ve výši 185 000 Kč, která však zastupitelstvem nebyla schválena.

V roce 2011 žádala jednotka Sboru dobrovolných hasičů Plzeň-Skvrňany o poskytnutí finanční dotace ve výši 35 000 Kč. Jednotka požadovala dotaci na pokrytí výdajů na technické zabezpečení činnosti kolektivu mládeže a dorostu. Avšak tato žádost nebyla postoupena ekonomickým oddělením Městského obvodu Plzeň 3 a nedošlo k jejímu schválení.

V roce 2012 schválilo zastupitelstvo Městského obvodu Plzeň 3 poskytnout finanční dotaci Sboru dobrovolných hasičů v Plzni-Doudlevcích. Jednotka dobrovolných hasičů žádala o poskytnutí dotace ve výši 100 000 Kč, avšak z rozpočtu byla uvolněna částka nižší, než o jakou jednotka žádala. Sbor dobrovolných hasičů obdržel dotaci ve výši 80 000 Kč na dovybavení jednotky požární ochrany.

V roce 2013 obdržel Městský obvod Plzeň 3 účelovou neinvestiční dotaci pro jednotku sídlící v Plzni Radobyčicích. Účelová dotace byla poskytnuta na opravu podvozkové části hasičského vozidla typu CAS 25K LIAZ, RZ PMA 20-67. Přijátá dotace byla ve výši 82 tisíc Kč. Podmínkou pro poskytnutí této dotace však bylo, že finanční prostředky poskytnuté z rozpočtu Plzeňského kraje mohou pokrýt maximálně 50 % výdajů celkově vynaložených na opravu požárního automobilu. Celková výše nákladů na opravu vozidla byla stanovena v částce 164 tisíc Kč. Náklady na opravu byly financovány z přijaté neinvestiční účelové dotace, také z rozpočtu Plzeňského kraje i z dotace poskytnuté z rozpočtu Odboru krizového řízení Magistrátu města Plzně. Dotace přijatá od Odboru krizového řízení Magistrátu města Plzně byla ve výši 40 tis. Kč. Zbývající částka ve výši 42 tisíc Kč byla hrazena z rozpočtu Městského obvodu Plzeň 3 z kapitoly Požární ochrana.

V červnu roku 2013 bylo statutární město Plzeň postiženo povodněmi, při kterých zasahovaly všechny jednotky Sboru dobrovolných hasičů Městského obvodu Plzeň 3. Jelikož se navýšily výdajové položky, které byly vynaloženy na nákup materiálového vybavení a ochranných pomůcek hasičů, požádal obvod o poskytnutí neinvestiční dotace na úhradu těchto vzniklých mimořádných výdajů. Do rozpočtu Městského obvodu Plzeň 3 byla poskytnuta neinvestiční dotace v celkové výši 305 555 Kč. Krajský úřad Plzeňského kraje poskytl dotaci pro jednotku Sboru dobrovolných hasičů v Plzni-Skvrňanech ve výši 173 555 Kč, pro jednotku Sboru dobrovolných hasičů v Plzni-Radobyčicích částku ve výši 66 000 Kč a pro jednotku Sboru dobrovolných hasičů v Plzni-Doudlevcích ve výši 66 000 Kč. Městský obvod Plzeň 3 vystavil Plzeňskému

kraji fakturu dle platných pravidel pro úhradu výdajů jednotkám sborů dobrovolných hasičů obcí na částku ve výši 6 tisíc Kč. O tuto dotaci došlo k navýšení rozpočtu Městského obvodu Plzeň 3 v kapitole Požární ochrana a bylo z ní financováno věcné vybavení neinvestiční povahy jednotek sborů dobrovolných hasičů Městského obvodu Plzeň 3.

V roce 2014 rozhodl Krajský úřad Plzeňského kraje o poskytnutí účelové neinvestiční dotace ve výši 47 245 Kč. O tuto částku byly navýšeny výdaje jednotek sboru dobrovolných hasičů. Účelová dotace byla poskytnuta na odborné školení hasičů a věcné vybavení stanic jednotek.

V roce 2014 žádal Sbor dobrovolných hasičů Plzeň – Skvrňany o darování vozidla Škoda Felicia. Dar byl zastupitelstvem schválen.

I přestože se Městský obvod Plzeň 3 snaží vynakládat finanční prostředky na činnost jednotek dobrovolných hasičů, snaží se získávat prostředky, ať už ze zdrojů kraje či státu, věcné vybavení na činnost jednotek dobrovolných hasičů je nákladné a výdaje nestačí pokrýt jejich činnost. I ve spolupráci s veliteli jednotlivých jednotek se Městský obvod Plzeň 3 musí i nadále snažit získávat prostředky z mimorozpočtových zdrojů. V případě, že by se v budoucnu nedařilo tak úspěšně jako doposud získávat dotace na činnost jednotek sboru dobrovolných hasičů, byla by jako možná varianta vedoucí k úspoře sjednocení či dokonce zrušení některých jednotek sboru. Jelikož na území statutární města Plzeň se nacházejí jednotky sboru profesionálních hasičů, nebyla by bezpečnost občanů nijak ohrožena. Jednou z negativních stránek zrušení jednotek sboru dobrovolných hasičů by byl pokles sportovního a kulturního vyžití členů, ale i občanů Městského obvodu Plzeň 3, protože jednotky sborů dobrovolných hasičů každoročně pořádají hasičské plesy, soutěže pro děti a zúčastňují se požárního sportu.

7.5. Mateřské školy

Vzdělání je upraveno zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání, v platném znění. Tento zákon zajišťuje rovný přístup ke všem občanům, vzájemnou úctu, respekt, možnost celoživotního vzdělání pro každého občana a poskytování bezplatného základního a středoškolského vzdělání.

Orgány s celoměstskou působností zabezpečují základní vzdělání, jak jsem již zmínila v předchozí kapitole. Předškolní vzdělání zajišťuje Městský obvod Plzeň 3 prostřednic-

tvím mateřských školek a jeslí a zároveň plní funkci zřizovatele. Tato zařízení jsou zřizována městským obvodem Plzeň 3 jako příspěvkové organizace. Městský obvod Plzeň 3 mateřské školy řídí, kontroluje jejich hospodaření s majetkem města a také vybírají platby za využívání mateřských školek a jeslí. Orgány městského obvodu mají pravomoc jmenovat a odvolávat ředitele mateřských škol. (Obecně závazná vyhláška statutárního města Plzně č. 8/2001, Statut města, v platném znění) V současné době se na území Městského obvodu Plzeň 3 nachází jedenáct mateřských školek a jedny jesle. Areály mateřských škol včetně jejich pozemků a budov jsou obecně závaznou vyhláškou statutárního města Plzně č. 8/2001, v platném znění, svěřeny do správy městským obvodům. Městský obvod Plzeň 3 na své náklady areály spravuje a zajišťuje jejich údržbu a správu.

Provozní doba je ve většině mateřských škol od 6:30 do 16:00, ale v konkrétních mateřských školách je možné provozní dobu prodloužit na základě předchozí domluvy rodičů s pedagogickými pracovníky. Většina škol je již vybavena novým nábytkem, který plně vyhovuje výchovným a zdravotním potřebám dětí. V ostatních mateřských školách v současné době výměna starého nábytku za nový probíhá. Mateřské školy jsou zapojeny do školních vzdělávacích programů, kde cílem je seberealizace a rozvoj osobnosti dítěte, aby mohlo samostatně pokračovat v dalších životních vzdělávacích etapách. Vzdělání je zde obohaceno o sportovní a pohybové aktivity, výuku cizích jazyků, hudební výchovu, ekologickou výchovu, výtvarnou výchovu a jiné. V některých školách mají i specializované pracovníky, logopedické asistentky, které se soustřeďují na vývoj mluveného slova u dětí.¹⁷

Městský obvod Plzeň 3 financuje provoz mateřských školek prostřednictvím měsíčních příspěvků na provoz, ze kterých musí být hrazeny provozní náklady, ale i náklady na vybavení školek a provoz jídelen. Výdaje, se kterými pracuje rozpočet Městského obvodu Plzeň 3, jsou dále také určeny na běžné opravy, opravy většího rozsahu, jako jsou například výměna oken, opravy střechy a podobně, dále na výdaje, které mají investiční charakter jako zateplování objektů, vybudování dětských hřišť a jiné. V roce 2014 získal Městský obvod Plzeň 3 dotaci na zateplování objektu 61. a 70. mateřské školy ve výši 3, 8 milionů korun. V roce 2015 je plánované hradit provedení zateplení

¹⁷ Portál Městského obvodu Plzeň 3 [online] [cit 25.3.2015], Dostupné z: http://umo3.plzen.eu/mestsky-obvod-plzen-3/matrske-skoly/chap_4411/matrske-skoly-1.aspx

dalšího pavilonu 70. mateřské školy, zateplení pláště budovy 49. mateřské školy a 32. mateřská škola bude napojena na centrální vytápění.

Každoročně si jednotlivé mateřské školy žádají o dotaci, která je čerpána z Fondu životního prostředí města Plzně, a to na realizaci různých zájmových projektů. O tyto dotace je navýšen provozní příspěvek dané mateřské školy a v rámci měsíčního převodu příspěvku je jim převedena do jejich příjmů.

Tab. č. 5: Výdaje na údržbu MŠ, údržbu zeleně a příspěvek na provoz v letech 2010 - 2015 (v tis. Kč)

		2010	2011	2012	2013	2014	2015
Schválený rozpočet	MŠ – údržba zeleně, údržba MŠ	5 800	5 500	5 300	6 300	2 300	6 000
	MŠ příspěvek na provoz	10 000	10 000	9 500	9 500	9 500	9 950
	Investiční výdaje	3 150	5 000	4 000	4 000	4 000	4 000
Upravený rozpočet	MŠ – údržba zeleně, údržba MŠ	3 430	5 044	8 008	7 010	6 800	–
	MŠ příspěvek na provoz	11 271	10 222	9 798	9 842	10 008	–
	Investiční výdaje	5 530	5 456	2 800	7 631	5 196	–
Skutečnost rozpočtu	MŠ – údržba zeleně, údržba MŠ	4 149	5 043	7 360	6 880	6 540	–
	MŠ příspěvek na provoz	11 271	10 222	9 797	9 842	10 008	–
	Investiční výdaje	4 781	5 453	2 798	7 518	5 193	–

Zdroj: Vlastní zpracování z rozpočtů Městského obvodu Plzeň 3, 2015

Městský obvod Plzeň 3 přispívá příspěvkovým organizacím prostřednictvím příspěvků na jejich provoz. V roce 2010 a 2011 schválilo zastupitelstvo městského obvodu příspěvek do kapitoly MŠ příspěvek na provoz 10 000 tis. Kč. V následujících letech 2012-

2014 byl tento příspěvek ponížěn a provoz mateřských škol byl financován částkou 9 500 tis. Kč. V roce 2015 byl příspěvek nepatrně navýšen, a to na částku ve výši 9 950 tis. Kč.

V průběhu roku 2011 bylo zrekonstruováno sociální zařízení ve 27. mateřské škole, na tuto rekonstrukci byl vydán investiční výdaj ve výši 816 tis. Kč. Ve 49. mateřské škole byly provedeny stavební úpravy a rekonstrukce sociálního zařízení, za tuto investiční akci zaplatil městský obvod částku ve výši 737 tis. Kč. Současně také proběhla rekonstrukce chodníků v 55. mateřské škole v částce 225 tis. Kč.

V roce 2012 žádal majetkový odbor o dotaci ve výši 2 000 tis. Kč na úpravu terénu a dovybavení prvky zahrad MŠ. Zastupitelstvem byla schválena dotace ve výši 1 000 tis. Kč na tento účel. V průběhu III. čtvrtletí roku 2012 byla uskutečněna rozpočtová opatření, kterými zastupitelstvo Městského obvodu Plzeň 3 schválilo převod finančních prostředků z rozpočtu celoměstských orgánů do rozpočtu Městského obvodu Plzeň 3 s cílem na výplatu odměn v částce 50 tis. Kč v rámci soutěže „Dobrá praxe v integraci dětí se sociálním a zdravotním postižením-Plzeň 2011/2012.

V roce 2013 bylo z rozpočtu města Plzně poskytnuto několik dotací do rozpočtu Městského obvodu Plzně 3. 49. mateřské škole byla schválena dotace ve výši 65 tis. Kč s určením pro realizaci projektu „Naše rozkvetlá zahrada – 2. etapa“. Pro úpravu zahrady obdržela dotaci také 55. mateřská škola. Na projekt „Trnkova kouzelná zahrada“ byla schválena dotace v částce 65 tis. Kč. Dotace ve výši 8 tis. Kč na výtvarný program „Fantazie s mandalou“ a na sportovní akci obdržela 22. mateřská škola.

V roce 2014 zastupitelstvo Městského obvodu Plzeň 3 účelově převedlo pomocí rozpočtového opatření do rozpočtu částku 120 tis. Kč. Částka byla kryta finančními prostředky z Fondu životního prostředí města Plzně a byla určena pro 63. MŠ Plzeň Lábkova, p. o. Tato mateřská škola z tohoto příspěvku financovala projekt „Dováděj, hrej si, poznávej, pečuj a chraň“. V roce 2014 získal Městský obvod Plzeň 3 dotaci na zateplování objektu 61. a 70. mateřské školy ve výši 3, 8 milionů korun.

V roce 2015 je plánované hradit provedení zateplení dalšího pavilonu 70. mateřské školy, zateplení pláště budovy 49. mateřské školy a 32. mateřskou škola bude napojena na centrální vytápění. Předpokládané výdaje na tyto investiční akce se pohybují v částce 4 000 tis. Kč.

Z vývoje a předmětu vynakládaných prostředků je zřejmé, že se městský obvod snaží do činnosti mateřských škol a jejich objektů investovat maximálně možnou částku finančních prostředků tak, aby výuka a prostředí odpovídaly současným trendům a umožňovaly dostatečný prostor pro předškolní vzdělávání dětí. V současné době je velmi ceněná ochota personálu mateřských škol vyjít vstříc požadavkům rodičům na prodlouženou otevírací dobu mateřských škol, kterou si lze domluvit v dané škole. Avšak většina rodičů má pracovní dobu trvající déle než do 16. hodin a jako možným řešením situace by mohlo být trvalé prodloužení pracovní doby v mateřských školách.

Rodiče dětí oceňují také aktivity mateřských škol k rozvoji osobnosti dětí, které jsou realizovány prostřednictvím vzdělávacích projektů, na které přispívá jak městský obvod, tak Magistrát města Plzně.

Poslední dobou dochází ke zvyšování počtu soukromých mateřských škol a růstu jejich oblíbenosti. Soukromé mateřské školy by mohly znamenat snížení efektivnosti poskytování veřejných služeb. Městský obvod Plzeň 3 by měl monitorovat poskytování služeb mateřskými školami a snažit se tyto služby zajišťovat také pro své občany. Jedná se například o výuku cizích jazyků, kterou v posledních letech poptávají i rodiče dětí předškolního věku.

8. Zhodnocení současné situace financování

Z rozboru jednoznačně vyplývá, že zdroj financování veřejných statků Městského obvodu Plzeň 3, kterým jsou převody z celoměstských orgánů do rozpočtu obvodu, je v rozhodující míře závislý na vývoji příjmů plynoucích do rozpočtu celoměstských orgánů. Typickým příkladem jsou příjmy z cizích daní, při jejichž plánování vychází z predikce Ministerstva financí České republiky, jejich celostátní výběr není statutární město Plzeň schopno ovlivnit a případný propad těchto příjmů v rozpočtu statutárního města Plzně se přímo projeví v dopadech na podílu příjmů z těchto daní v rozpočtu Městského obvodu Plzeň 3. V případě výpadku těchto daní Městský obvod Plzeň 3 zpravidla není schopen z vlastních příjmů výpadek kompenzovat, takže v situaci, kdy se mu nepodaří zajistit jiné zdroje, například z dotací, je nucen použít prostředky Fondu rezerv a rozvoje a snížit výdajovou stránku rozpočtu. Snahou obvodu v takovýchto případech je ve významné míře neomezit poskytování veřejných statků, ale snažit se hledat úspory v opakujících se režijních výdajích, popřípadě je nucen omezit či zastavit investiční akce.

V rámci dostupných prostředků, které má Městský obvod Plzeň 3 k dispozici, se snaží zabezpečit financování veškerých veřejných statků, jejichž zajišťování má ve své kompetenci. Při plánování výdajů na zajištění veřejných statků musí Městský obvod Plzeň 3 zohledňovat předpokládané reálné zdroje jejich krytí, při čemž z návrhu rozpočtu je zřejmé, že se snaží při schvalování a následně plnění rozpočtu chovat konzervativně, ověřovat ceny služeb na trhu prováděnými výběrovými řízeními a v případě nutnosti včas reagovat na výpadky těchto zdrojů.

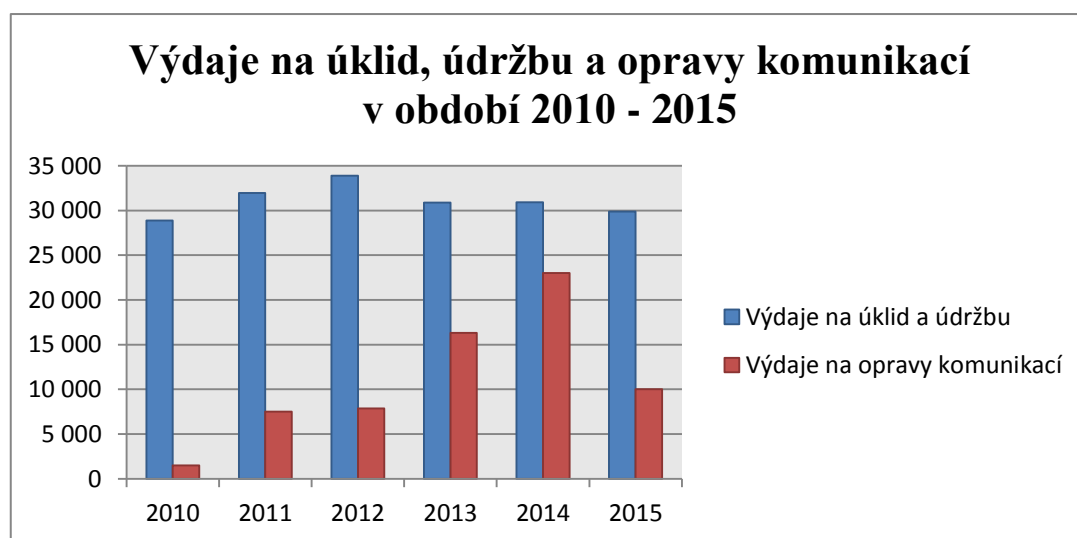
V průběhu hospodářského roku se Městský obvod Plzeň 3 snaží výdajové položky konkrétních rozpočtových kapitol navyšovat o dotace, které bývají poskytovány z fondů Městského obvodu Plzeň 3, z rozpočtu Plzeňského kraje nebo z Evropské unie. Prostřednictvím dotací dochází k modernizaci vybavení mateřských škol a revitalizaci budov a zahrad patřících k areálům mateřských škol. Díky přijatým účelovým dotacím do kapitoly rozpočtu Požární ochrana mohou jednotky sborů dobrovolných hasičů zvyšovat úroveň svých zásahů, mohou se zaměřovat na prevenci požární ochrany a spolupracovat se školní mládeží i veřejností. Dotace jsou poskytovány například na nákup nového technického vybavení, opravy požárních automobilů a školení členů sborů jednotek dobrovolných hasičů.

Jednou z hlavních změn, která nastane v průběhu roku 2015, bude přesun kompetencí poskytování služeb komunální odpadů z Městského obvodu Plzeň 3, respektive městských obvodů, na společnost Čistá Plzeň, s. r. o. Tato změna byla zohledněna ve výši schváleného rozpočtu na rok 2015, protože z příslušné rozpočtové kapitoly budou financována pouze tři čtvrtletí roku 2015. Lze předpokládat, že již v tomto roce a zejména v následujících letech, Městský obvod Plzeň 3 již nebude muset vynakládat mimořádné finanční prostředky na likvidace černých skládek, na četnější přistavování velkokapacitních kontejnerů a na zvýšené četnosti svozů.

Přesun pravomocí z Městského obvodu Plzeň 3, respektive všech městských obvodů, v oblasti odpadového hospodářství na organizaci Čistá Plzeň, s. r. o. dojde k odstranění roztržitosti způsobu nakládání s odpady. Vznik společnosti Čistá Plzeň, s. r. o. přinese sjednocení činností, centralizaci administrativních a legislativních procesů a zejména zefektivnění svozů komunálního respektive tříděného odpadu.

Pro lepší přehlednost výdajů vynaložených na zajištění veřejných statků byly zpracovány grafy, které zobrazují skutečné plnění rozpočtů v letech 2010 – 2014 a jelikož pro rok 2015 není k dispozici skutečné plnění rozpočtu z důvodu právě probíhajícího hospodářského období, byly zpracovány údaje ze schváleného rozpočtu pro rok 2015.

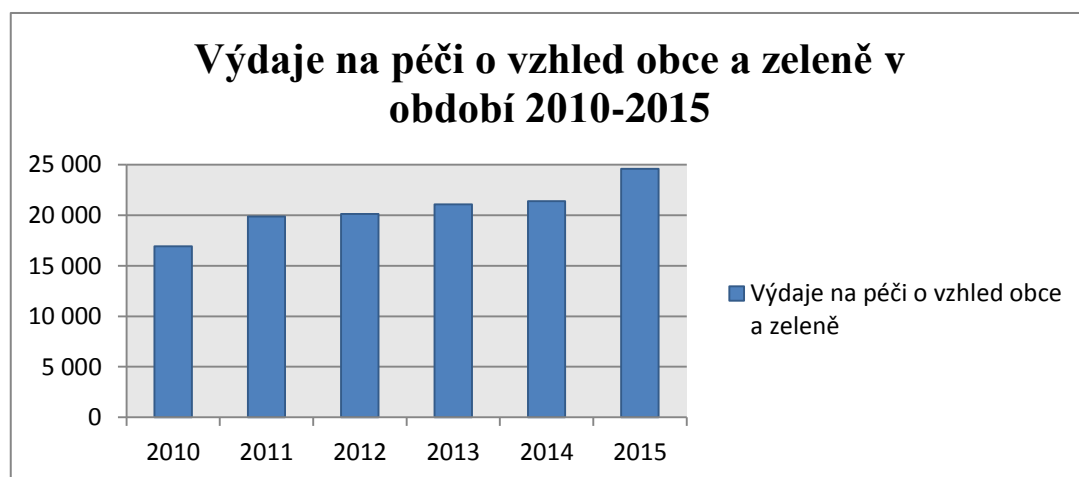
Obr. č. 1: Výdaje na úklid, údržbu a opravy komunikací v období 2010 – 2015 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování z rozpočtů Městského obvodu Plzeň 3, 2015

Obr. č. 1 zobrazuje výdaje rozpočtové kapitoly Úklid, údržba a oprava komunikací. Z grafického zpracování lze odvodit, že výdaje vynaložené na veřejné statky v roce 2015 jsou schválené ve výši, která zabezpečí zajištění veřejných statků jako v předcházejících letech 2010 – 2014.

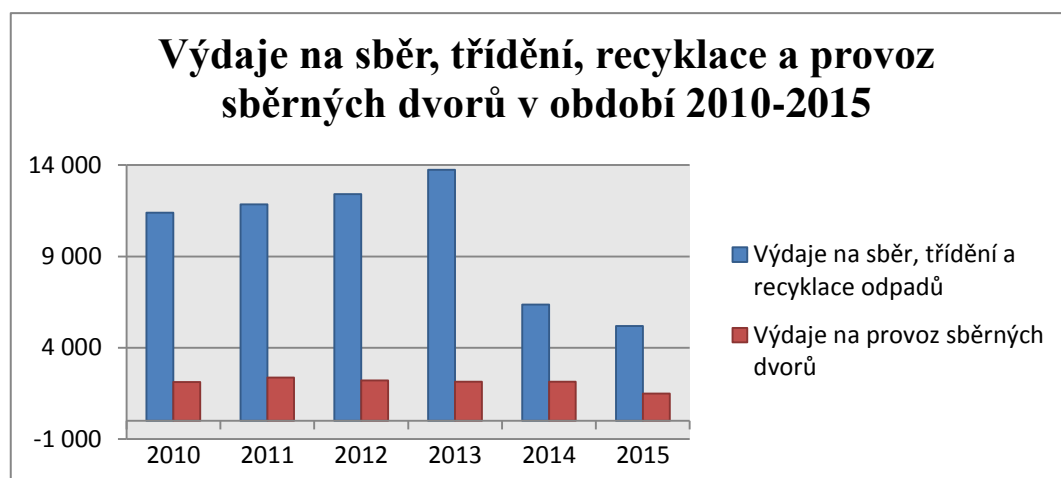
Obr. č. 2: Výdaje na péči o vzhled obce a zeleně v období 2010 – 2015 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování z rozpočtů Městského obvodu Plzeň 3, 2015

Výdaje vynaložené na péči o vzhled obce a zeleně graficky znázorňuje obr. č. 2. Schválené výdaje na rok 2015 jsou ve vyšší částce než v předchozím období 2010 – 2014. K růstu výdajů vedl zvýšený počet sečí travnatých ploch, které bude Městský obvod Plzeň 3 realizovat prostřednictvím spolupráce s externími firmami v roce 2015.

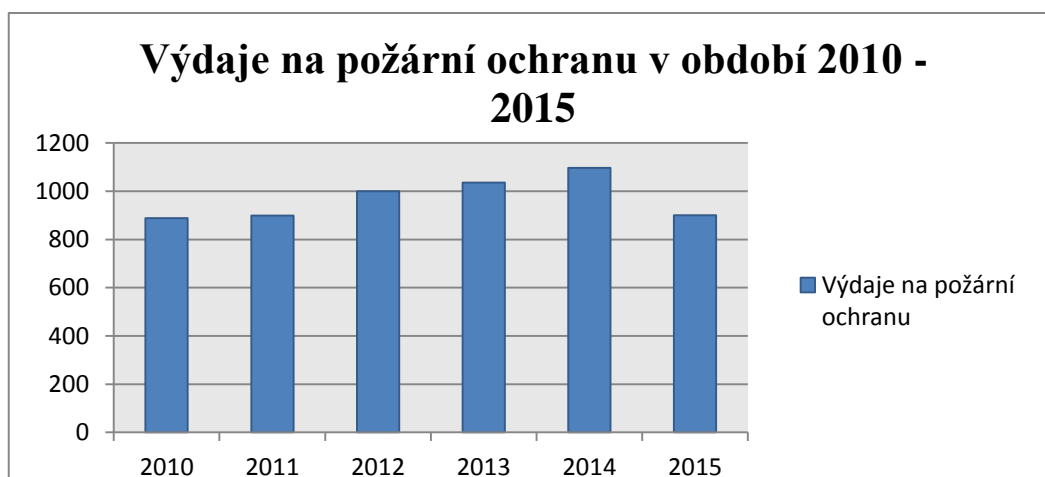
Obr. č. 3: Výdaje na sběr, třídění, recyklaci a provoz sběrných dvorů v období 2010 – 2015 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování z rozpočtů Městského obvodu Plzeň 3, 2015

V roce 2015 je v rozpočtové kapitole Sběr, třídění recyklace a provoz sběrných dvorů zohledněna změna poskytovatele služeb, o které je již zmíněno v této kapitole. Výdaje zpracované v obr. č. 3 pokrývají zajištění veřejného statku pouze po tři čtvrtletí v roce 2015.

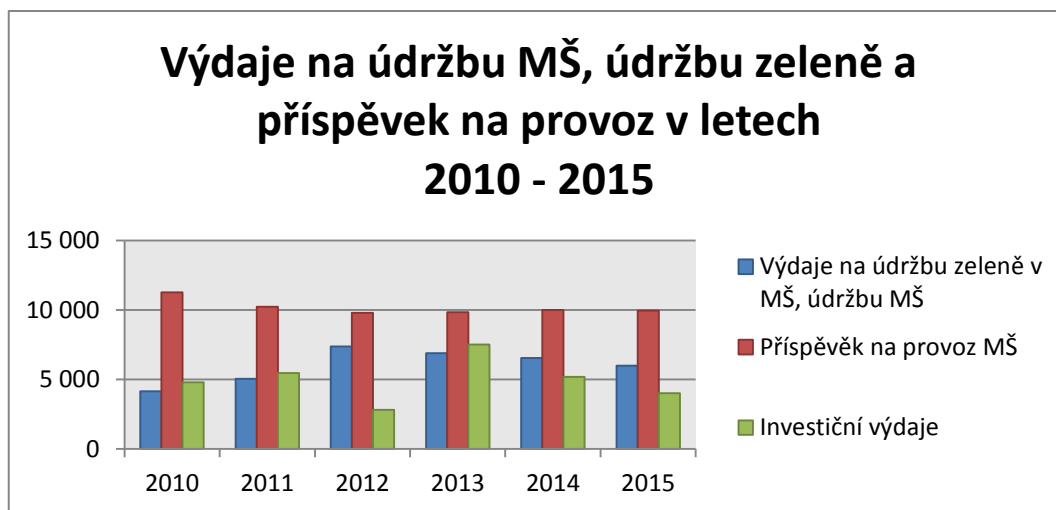
Obr. č. 4 Výdaje na požární ochranu v období 2010 – 2015 v (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování z rozpočtů Městského obvodu Plzeň 3, 2015

Finanční prostředky znázorněné v obr. č. 4 jsou i v roce 2015 schválené v částce, která zajistí kontinuální poskytování této služby. Během hospodářského roku obvykle dochází k rozpočtovým změnám, které navyšují výdaje v této kapitole.

Obr. č. 5: Výdaje na údržbu MŠ, údržbu zeleně a příspěvek na provoz v letech 2010 – 2015 (v tis. Kč)

Zdroj: vlastní zpracování z rozpočtů Městského obvodu Plzeň 3, 2015

Pro určení výše výdajů v roce 2015 vycházel Městský obvod Plzeň 3 ze skutečného plnění rozpočtů v přechodím období 2010 – 2014. Z grafického zobrazení výdajů na obr. č. 5 lze předpokládat, že výše finančních prostředků schválených na pokrytí služeb v roce 2015 bude dostačující, pokud nenastanou mimořádné události, které by Městský obvod Plzeň 3 musel ze svého rozpočtu financovat a provádět tak rozpočtové změny vedoucí k navýšení výdajů během hospodářského roku.

Z porovnání skutečného plnění rozpočtů v období 2010 – 2014 a schválených výdajů na rok 2015 lze vyhodnotit, že finanční prostředky na zabezpečení veřejných statků v roce 2015 jsou Městským obvodem Plzeň 3 zajištěny v dostatečné výši tak, aby plně uspokojovaly potřeby občanů jako doposud. V případě, že bude nutné v některých rozpočtových kapitolách navýšit výdaje na poskytování veřejných statků prostřednictvím realizované rozpočtové změny, která bude muset být vykompenzována přesunem finančních prostředků z jiné rozpočtové kapitoly nebo navýšením na straně příjmů.

Závěr

Cílem bakalářské práce byl rozbor financování veřejných statků realizovaných Městským obvodem Plzeň 3 na jeho území, hodnocení udržitelnosti poskytování vybraných veřejných statků a případné návrhy na zlepšení situace.

K pochopení tematiky bakalářské práce bylo nutné zpracování teoretických znalostí v její první části a v praktické části byly získané obecné znalosti aplikovány na rozbor financování veřejných statků Městským obvodem Plzeň 3 na jeho území. K porozumění skladby finančního hospodaření Městského obvodu Plzeň 3 bylo potřebné vysvětlit a pochopit vzájemný vztah mezi Městským obvodem Plzeň 3 a statutárním městem Plzeň, jejich finanční vztah a dále působnost činností Městského obvodu Plzeň 3.

V praktické části byly údaje o výdajích vynakládaných na zajišťování veřejných statků přehledně zpracovány do tabulek. Data byla čerpána ze schválených, upravených rozpočtů a skutečností plnění rozpočtů a komentářů k rozpočtům za období 2010 - 2015. Rozbor údajů o vynaložených finančních prostředcích, který byl proveden v oblasti úklidů, údržby a opravy komunikací, péče o vzhled obce a zeleně, sběr, třídění a recyklace komunálního odpadu, provozu sběrných dvorů, požární ochrany a mateřských škol, je doplněn i o komentář zpracovaných číselných údajů.

Praktická část kromě rozboru finančních prostředků vynaložených na zabezpečování veřejných statků obsahuje, i přes to, že Městský obvod vynakládá své prostředky velmi účelně a efektivně, návrhy na možné zlepšení poskytování vybraných služeb a jejich udržitelnost. Dále jsou v praktické části zapojeny konkrétní poznatky, jak se snaží Městský obvod Plzeň 3 zlepšovat úroveň služeb veřejného sektoru prostřednictvím svých vlastních aktivit ve spolupráci s Magistrátem města Plzně a jeho organizacemi, a to jak v oblastech realizace společných programů, tak při získání dotací z různých fondů a zdrojů.

V poslední části práce byla zhodnocena současná situace financování, která vycházela z informací obsažených v praktické části.

Seznam tabulek

Tab. č. 1: Přehled výdajů na úklid, údržbu a opravy komunikací v letech 2010 - 2015 (v tis. Kč)

Tab. č. 2: Výdaje na péči o vzhled obce a zeleně v letech 2010 -2 015 (v tis. Kč)

Tab. č. 3: Výdaje na sběr, třídění a recyklaci komunálního odpadu a provoz sběrných dvorů v letech 2010 - 2015 (v tis. Kč)

Tab. č. 4: Výdaje na požární ochranu – jednotky SDH v letech 2010 - 2015 (v tis. Kč)

Tab. č. 5: Výdaje na údržbu MŠ, údržbu zeleně a příspěvek na provoz v letech 2010 - 2015 (v tis. Kč)

Seznam obrázků

Obr. č. 1: Výdaje na úklid, údržbu a opravy komunikací v období 2010 – 2015 (v tis. Kč)

Obr. č. 2: Výdaje na péči o vzhled obce a zeleně v období 2010 – 2015 (v tis. Kč)

Obr. č. 3: Výdaje na sběr, třídění, recyklace a provoz sběrných dvorů v období 2010 – 2015 (v tis. Kč)

Obr. č. 4 Výdaje na požární ochranu v období 2010 – 2015 v (v tis. Kč)

Obr. č. 5: Výdaje na údržbu MŠ, údržbu zeleně a příspěvek na provoz v letech 2010 – 2015 (v tis. Kč)

Seznam použité literatury

Publikované zdroje:

Editor MATUŠKOVÁ, Alena a NOVOTNÁ, Marie. 2007. *Geografie města Plzně*. Plzeň: Západočeská univerzita, 2007. ISBN 978-80-7043-558-8.

MACÁKOVÁ, Libuše a kol. 2003. *Mikroekonomie: základní kurs*. Slaný: Melandrium, 2003. ISBN 80-86175-38-3.

PEKOVÁ, Jitka. 2004. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Management Press, 2004. ISBN 80-7261-086-4.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. 2009. *Financování měst, obcí a regionů*. Praha: Grada Publishing, a. s., 2009. ISBN 978-80-247-2789-9.

Zákony a vyhlášky:

Zákon č. 99/2004 Sb., o rybářství, v platném znění

Zákon č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím, v platném znění

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, v platném znění

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích, v platném znění

Zákon č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze jako hlavního města České republiky, kraje a obce a dále postavení jeho městských částí, v platném znění

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, v platném znění

Zákon č. 202/1990 Sb., o loteriích a jiných podobných hrách, v platném znění

Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávním celků a některým státním fondům, v platném znění

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, v platném znění

Zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, v platném znění

Zákon č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí, v platném znění

Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, v platném znění

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělání, v platném znění

Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, v platném znění

Obecně závazná vyhláška č. 4/2014, kterou se stanoví poplatek za komunální odpad vznikající na území města Plzně, v platném znění

Obecně závazná vyhláška statutárního města Plzně č. 5/2014, kterou se stanoví systém shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálního odpadu vznikajícího na území statutárního města Plzně včetně jejich biologicky rozložitelné složky a včetně systému nakládání se stavebním odpadem, v platném znění

Obecně závazná vyhláška statutárního města Plzně č. 8/2001, Statut města, v platném znění

Internetové zdroje:

Aktuality. Portál městského obvodu Plzeň 3. [online] [cit. 19.4.2015], Dostupné z: <http://umo3.plzen.eu/aktuality/skodaland-zahajuje-hlavni-sezonu-uz-patym-rokem.aspx>

Inteligentní zastávky. Plzeňské městské dopravní podniky, a. s. [online] [cit 9.4.2015], Dostupné z: <http://www.pmdp.cz/o-nas/projekty-s-podporou-eu/doc/inteligentni-zastavky-1112/newsitem.htm>

Drogově závislí. Sociální služby města Plzně [online] [cit 11.4.2015], Dostupné z: <http://socialnisluzby.plzen.eu/oblasti-sluzeb/drogove-zavisli/poskytovatele-5/odbor-bezpecnosti-a-prevence-kriminality-magistratu-mesta-plzne.aspx>

Městský obvod Plzeň 2 [online] [cit 9.3.2015], Dostupné z: <http://umo2.plzen.eu/urad-mestskeho-obvodu/organizacni-struktura/odbor-ekonomicky-a-poplatkovy/odbor-ekonomicky-a-poplatkovy.aspx>

Plzeň [online] [cit 26.3.2015], Dostupné z: <https://www.plzen.eu/obcan/urad/vyridte-si-na-uradu/postupy-umo/oblast-spravni-matrika.aspx>

Plzeňské povstání. Wikipedie [online] [cit. 19.4.2015], Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Plze%C5%88sk%C3%A9_povst%C3%A1n%C3%AD_%281953%29

Portál Městského obvodu Plzeň 3 [online] [cit 25.3.2015], Dostupné z: http://umo3.plzen.eu/mestsky-obvod-plzen-3/materske-skoly/chap_4411/materske-skoly-1.aspx

Rodina, děti a mladiství. Sociální služby města Plzně [online] [cit 9. 4. 2015], Dostupné z: <http://socialnisluzby.plzen.eu/oblasti-sluzeb/rodina-deti-a-mladistvi/>

Senioři. Sociální služby města Plzně [online] [cit 9. 4. 2015], Dostupné z: <http://socialnisluzby.plzen.eu/oblasti-sluzeb/seniori/sluzby-pro-senior.asp>

Sociální služby města Plzně [online] [cit 9. 4. 2015], Dostupné z: <http://socialnisluzby.plzen.eu/>

Správa veřejného statku města Plzně [online] [cit 9. 4. 2015], Dostupné z: <http://www.svsmp.cz/>

Zdravotně postižení. Sociální služby města Plzně [online] [cit 11. 4.2015], Dostupné z: <http://socialnisluzby.plzen.eu/oblasti-sluzeb/zdravotne-postizeni/sluzby-pro-zdravotne-postizene.aspx>

Interní materiály Městského obvodu Plzeň 3:

Schválený rozpočet Městského obvodu Plzeň 3 za roky 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015

Upravený rozpočet Městského obvodu Plzeň 3 za roky 2010, 2011, 2012, 2013, 2014

Skutečné plnění rozpočtu Městského obvodu Plzeň 3 za roky 2010, 2011, 2012, 2013, 2014

Komentář k rozpočtu Městského obvodu Plzeň 3 za roky 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015

ABSTRAKT

LOUKOTOVÁ, K. Zajišťování a financování veřejných statků na území Městského obvodu Plzeň 3. Bakalářská práce. Plzeň: Fakulta ekonomická ZČU v Plzni, 66 s., 2015

Klíčová slova: veřejný statek, rozpočet, příjmy, výdaje

Bakalářská práce zpracovává téma Zajišťování a financování veřejných statků na území Městského obvodu Plzeň 3. Práce je rozdělena na teoretickou a praktickou část. Teoretická část obsahuje charakteristiku územní samosprávy, veřejných statků a obecné pojetí příjmů a výdajů. V praktické části je představení statutárního města Plzně a Městského obvodu Plzeň 3, zpracování rozpočtových zdrojů financování veřejných statků a vzájemný vztah v rámci působností, kompetencí a financování mezi statutárním městem Plzní a Městským obvodem Plzeň 3. Následuje rozbor finančních prostředků, z kterých jsou financovány vybrané veřejné statky na území Městského obvodu Plzeň 3 v letech 2010 - 2015. Ze získaných poznatků je následně zhodnocena současná situace financování a připojeny vlastní návrhy na zlepšení poskytování veřejných služeb.

ABSTRACT

LOUKOTOVÁ, K. The providing and financing of public goods by urban district Pilsen 3. Bachelor thesis. Pilsen: Faculty of Economics of the University of West Bohemia, 66 p., 2015

Key words: public good, budget, incomes, expenses

The bachelor thesis deals with the providing and financing of public goods by urban district Pilsen 3. The thesis is divided into two parts - theoretical and practical. Theoretical part contains the characteristics of local government, public goods and general concepts of income and expenses. In the practical part there is the introduction of the statutory city of Pilsen and the urban district Pilsen 3, processing the budgetary sources of financing public goods and their reciprocal relationship within the jurisdiction, competence and funding between the statutory city of Pilsen and the urban district Pilsen 3. Following chapters deal with the analysis of the funds of which selected public goods are financed in the municipal district Pilsen 3 in the years 2010 to 2015. The current situation of financing is evaluated from the gained knowledge and my own suggestions how to improve the providing of public services are attached as well.